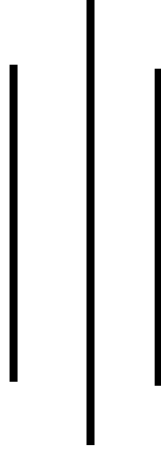
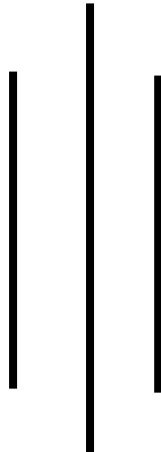

सुन्दरहरैचा नगरपालिकाको नगरसभाको अठारौँ अधिवेशनको बैठकमा नगर प्रमुख श्री
केदारप्रसाद गुरागाईंज्यूले प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

सुन्दरहरैचा नगरपालिका
विराटचौक, मोरङ
२०८३।०३।०७

आर्थिक विकास सम्बन्धी (कृषि तथा पशु सेवा, सहकारी, उद्योग, वाणिज्य तथा बैकिङ, रोजगार)

क्र. स	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
कृषि तथा पशुपालनसम्बन्धी नीति			
१.	कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धिद्वारा किसानको विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।	"प्रविधीमा नगरको साथ, उन्नत बीउ, मल र प्रणाली किसानको हात" भन्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> १. सबै प्रकारका कृषि अनुदानमा घटीमा ३० प्रतिशत सम्म लाभग्राहीले साझेदारी गर्ने । २. उच्च मूल्यका / रैथाने फापर / आलस मसला लगायतका बाली प्रवर्द्धनका लागि उत्पादनमा अनुदान प्रोत्साहन प्रदान गर्दै विद्यालय दिवा खाजासँग जोड्ने। ३. माटो परीक्षण गरी नतिजाको आधारमा सुधारका लागि हरियो मल जैविक मल मा सहयोग गर्ने । ४. कृषकमैत्री साना औजार उपकरणमा अनुदान सहयोगका साथै मेसिन उपकरण संचालन तथा मर्मत संभार तालिम संचालन गर्ने । ५. उत्पादन क्षेत्र तोकि माहुरी गोला धार र आधार चाका उपलब्धतामा सहयोग लाई निरन्तरता दिने । ६. पशुपंक्षी ल्याब संचालन गर्ने । ७. पशु चौपायाका लागि वर्खे र हिउदे घास खेतीको विस्तार गर्ने। ८. पशु स्वास्थ्य तथा खोरेत रोग नियन्त्रणका लागि सहकार्य र समन्वय गर्ने । ९. पशु चौपायामा हुने बाझोपन न्यूनिकरणका लागि घुम्टि शिबिर संचालन गर्ने । १०. पशु महामारी नियन्त्रणका लागि खोपको व्यवस्थापन गर्ने । ११. रेबिज रोगको न्यूनिकरण गर्ने । १२. सफ्टवेयर मार्फत किसान पहिचान, अनुदान तथा सामग्री बितरण जस्ता कार्य अभिलेखिकरण गर्ने ।
		कृषीलार्ई उद्यमको रुपमा सञ्चालन गर्न विशेष कार्यक्रम गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> १. नगर तथा वडाबाट प्रदान गरीने कृषीका सेवामा एकरूपता कायम गर्ने । २. "किसानको सम्मान, उत्पादनमा अनुदान" भन्ने नाराका साथमा नगरपालिकाले कृषि क्षेत्रमा दिइने अनुदान कृषकले गरेको उत्पादनमा आधारित प्रणालिमा हुने व्यवस्था गर्ने । ३. कृषि तथा पशुपंक्षी क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धनका लागि बाली / पशु उपचार शिविर संचालन गर्ने । ४. सार्वजनिक नीजि साझेदारीका माध्यमबाट वडा नं ९ को कृषी बजार र वडा नं. ७ को कोल्ड स्टोर संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने।

			<p>५. अधियाँ तथा ठेक्का जमिन लिई व्यवसायिक खेति गर्ने किसानलाई उत्पादनमा प्राथमिकता दिने ।</p> <p>६. असल कृषि अभ्यास प्रयोग गरी बाली उत्पादनमा मौरीको भुमिका नतिजा प्रदर्शनि गर्ने ।</p>
		<p>"पारीको लाई बिस्थापन बारीको लाई प्रोत्साहन" कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p>	<p>१. "एक वडा एक उत्पादन" मा जोड दिने।</p> <p>२. अर्गानिक तथा वैज्ञानिक खेतीलाई प्राथमिकतामा राखी प्रवर्द्धन तथा प्रोत्साहन गर्ने।</p> <p>३. कृषिक्षेत्रमा काम गर्ने सहकारीलाई उत्पादनका लागि सहयोग गर्ने ।</p> <p>४. औषधीजन्य वनस्पती (नीम, सर्पगन्धा, गुर्जो लगायत) खेतीलाई प्रोत्साहन गर्ने।</p> <p>५. हात्ति प्राभावित क्षेत्रमा मौरीपालन बिस्तार गर्ने ।</p>
२.	<p>वालि उत्पादन हुने क्षेत्रलाई पूर्ण रूपमा सिंचित बनाईनेछ ।</p>	<p>"कृषीमा लगानी, खेतखेतमा पानी" कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p>	<p>१. सतहि / भुमिगत सिँचाईको प्रवन्ध गर्ने ।</p> <p>२. नगरक्षेत्रमा रहेका कुलो / नहर / पेनी / ताल / वोरीडको अभिलेखिकरण र संरक्षण गर्ने साथै सतही सिँचाईको व्यवस्थापनका लागि कार्य गर्ने ।</p> <p>३. भुमिगत सिँचाईको प्रवन्ध गर्ने ।</p> <p>४. सिँचाईका स्रोतको संरक्षण र संरचनालाई विपद जोखिम मुक्त बनाउने ।</p>
३.	<p>कृषी तथा पशुपालनलाई प्रविधिमैत्री बनाउदै कृषकको आय आर्जन बढाउन जोड दिईनेछ ।</p>	<p>कृषीलाई व्यवस्थित र सहज नागरिक परक बनाउने कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p>	<p>१. कृषिलाई सूचना प्रविधिसँग जोड्ने ।</p> <p>२. उत्कृष्ट कृषि तथा पशुपालनलाई विद्यागत रूपमा पुरस्कृत गर्ने।</p> <p>३. उद्यमशिलता विकासका लागि तालिम, क्षमता विकास एवम् प्राविधिक सहयोग गर्ने।</p> <p>४. किसानको खेतमा नै Soil Health Report र परामर्श प्रदान गर्ने।</p> <p>५. कृषकको उत्पादनलाई सुरक्षित गर्न प्रविधी हस्तान्तरण गर्ने।</p> <p>६. कृषी औजार उपकरणको भाडादरलाई एकरूपता गर्ने ।</p> <p>७. घुम्ती पशु सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p> <p>८. भेटेरीनरी अस्पताल सञ्चालन गर्ने।</p> <p>९. कृषकको जीवनलाई सहजीकरण गर्न यान्त्रीकरणमा जोड दिने।</p>
सहकारी सम्बन्धी नीति			
४.	<p>सबल, सुशासनयुक्त र प्रविधि मैत्री सहकारी संस्थाहरुको निर्माणमा जोड दिईनेछ ।</p>	<p>"एक सदस्य एक सहकारी, आर्थिक सामाजिक विकासका लागि सुशासन युक्त सहकारी" कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p>	<p>१. सहकारी संस्थाको नियमित, सघन र आकस्मिक अनुगमन गरी दण्ड र पुरस्कार प्रणालीको स्थापना र विकास गर्ने र आवश्यकतानुसार अनुसन्धान / कारवाहीका लागि सिफारिस गर्ने ।</p> <p>२. सहकारी संस्था र सो को संचालकहरुको अभिलेखिकरण र अध्याबधिक गर्ने ।</p> <p>३. सहकारीको लगानीलाई उत्पादनमुलक र उद्यमशिलता प्रवर्द्धनको क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।</p>

			<p>४. निष्कृत रहेका सहकारी संस्थाहरूलाई सक्रिय गराउने तथा खारेजीको प्रकृत्यामा लैजाने ।</p> <p>५. स्वरोजगारी प्रवर्द्धन गर्ने, उत्पादन सँग जोडिएका दुग्ध र कृषि सहकारी संस्थाहरूको प्रवर्द्धन गर्न प्राथमिकता दिने ।</p> <p>६. सहकारी संस्थाका संचालक र कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।</p> <p>७. सबल, सक्षम र सुशासन युक्त सहकारी संस्था स्थापनाकालागि सहकारी संस्था एकिकरण कार्यलाई प्रोत्साहित गर्ने ।</p>
उद्योग, वाणिज्य बैकिङ तथा रोजगारी सम्बन्धी नीति			
५.	<p>क. उद्यमी संस्कारको विकास गर्न उद्योग वाणिज्यसँग सहकार्य गरिनेछ।</p> <p>ख. उद्यमशिलता विकासका लागि आवश्यक वातावरण र पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ।</p>	<p>लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गर्न स्थानीय पूर्वाधार विकासमा सहकार्यको वातावरण निर्माण गर्ने ।</p>	<p>१. सार्वजनिक नीजि साझेदारीका माध्यमबाट नगरको सुरक्षा तथा सौन्दर्यिकरणका लागि सिसि क्यामरा, हरीत नगर निर्माण, सार्वजनिक शौचालय निर्माण तथा व्यवस्थापन आदी संचालन गर्ने ।</p> <p>२. नगरक्षेत्रमा रहेका वाझो जमिन तथा सार्वजनिक जग्गाको खोजि गरी अभिलेखिकृत गर्ने ।</p> <p>३. बैंक तथा वित्तिय क्षेत्रले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत खर्च गर्ने रकम नगरको प्राथमिकता क्षेत्रमा खर्च गर्न आवश्यक वातावरण तयार गर्ने ।</p> <p>४. नयाँ उद्योग स्थापना गर्न चाहानेहरूको लागि "उद्यमी बगैँचा" निर्माण गर्ने। यसका लागि उद्योग वाणिज्य संघहरूसँग सहकार्य गर्ने।</p> <p>५. स्थानीय २५ जना भन्दा बढि व्यक्तिलाई रोजगारी प्रदान गर्ने उद्योगलाई दर्तामा लान्ने कर छूट गर्ने ।</p> <p>६. तुला उद्योग स्थापनका लागि निर्माण हुने संरचनाको नक्सापास गर्दा लान्ने दस्तुरको पचास प्रतिशत रकम छुट दिने ।</p>
६.	<p>सुन्दरहरैँचाका युवाहरूको लागि स्वरोजगारीको अवसर सिर्जना गर्न उद्योग वाणिज्य संघहरूको सहकार्यमा स्वरोजगारीको अवसरहरूको सृजना गरिनेछ ।</p>	<p>१. रोजगारी तथा स्वरोजगारीका लागि तालिम तथा अनुशिक्षणहरू प्रदान गर्ने।</p> <p>२. उद्यमशिलता विकासका लागि पुजी र प्रविधिको सहजिकरण एवम् प्रवन्ध गर्ने ।</p> <p>३. स्टार्टअप गर्न चाहाने युवा युवतीका लागि बिउँ पुँजी, प्रविधी र ज्ञान हस्ताण्तरणको वातावरण निर्माण गर्ने।</p>	<p>१. सार्वजनिक सेवा प्रवेश सहजीकरण कक्षा संचालन गर्ने।</p> <p>२. उद्यमशिलता प्रवर्द्धनका लागि Startup को अवसर प्रदान गर्ने । साथै, युवाहरूलाई उद्यम विकास सहयोग गर्न Idea Bank स्थापना गर्ने।</p> <p>३. वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने व्यक्तिहरूको श्रम स्वीकृतिका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।</p> <p>४. वैदेशिक रोजगारीमा गएका व्यक्तिका परिवारलाई प्रदान गरिने आर्थिक सहायताका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।</p>

			<p>५. वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी वैदेशिक रोजगारीका अवसर, चुनौती र जोखिमहरूको बारेमा सचेतना अभिवृद्धि गर्ने।</p> <p>६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तीहरूको अभिलेखलाई अध्यावधिक गरी स्वरोजगारी सिर्जनाका लागि लगानी गर्ने ।</p>
७.	<p>श्रम तथा रोजगार सेवामा “हाप्रो नगर विकास हुदैछ सब, बन्दै श्रम तथा रोजगारको हव” भन्ने नारालाई नीतिको रुपमा अंगिकार गरीनेछ ।</p>	<p>आन्तरिक रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p>	<p>१. आन्तरिक रोजगारीका अवसरहरूमा वृद्धि गर्न रोजगारीका सम्भावित क्षेत्रहरूको पहिचान एवं रोजगार सम्बद्ध सरोकारवाला तथा सेवाहरूको नक्सांकन गर्ने ।</p> <p>२. नविनतम सीप विकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p> <p>३. सरकारहरूको वीचमा सक्रिय सहभागिता र साझेदारीमा रोजगारीका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।</p> <p>४. स्वरोजगार हुन चाहने युवाहरूलाई विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत सहूलियतपूर्ण कर्जा उपलब्ध गराउन समन्वय गर्ने ।</p> <p>५. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र गैर सरकारी संघ संस्थाहरूसंग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।</p> <p>६. रोजगार मेला सञ्चालन गरी रोजगारीका अवसरहरूको पहुँच अभिवृद्धी गर्ने।</p>
पर्यटनसम्बन्धी नीति			
१	<p>स्थानीय पर्यटन प्रवर्द्धनका माध्यमबाट रोजगारी र स्वरोजगारीका अवसरहरू सृजना गरिनेछ।</p>	<p>दिगो पर्यटन विकासका सम्भावनाहरूको खोजी, सम्वर्द्धन र विकास गर्ने।</p>	<p>१. हसिना-बागझोडा "पर्यटन रेखा" प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>२. पर्यापर्यटन विकासका लागि प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरी शाहसिक Adventure Toursim को विकास गरिनेछ।</p> <p>३. "रैथाने" उत्पादन र खानाको प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ।</p> <p>४. होमस्टे सञ्चालनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन, प्रवर्द्धन र प्रविधि सहयोग उपलब्ध गराइने।</p>

नगर अस्पतालसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क्र.सं.	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप (कार्यक्रम/आयोजना)
१	गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ।	“स्वास्थ्यकर्मीको कलम, विरामीलाई मलम” भन्ने नाराका साथ नगरभित्रका सबै नागरिकलाई सहज, सर्वसुलभ र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन अस्पतालको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।	१. उत्प्रेरीत कर्मचारी जिम्मेवार जनप्रतिनीधी सहितको गुणस्तरीय सेवा विस्तार गर्न नियमित कर्मचारी तालिम संचालन गर्ने। २. नगर अस्पताललाई चाहिने स्वास्थ्य सामाग्री खरीद तालिका बनाई सहज र सरल स्वास्थ्य सामाग्री उपलब्ध हुने अबस्था सिर्जना गर्ने। ३. अस्पतालको O & M गरी विरामीको चापका आधारमा विशेषज्ञ सेवा थप तथा कर्मचारी थप गर्दै लैजाने।
२	रेफरल गर्ने कार्य न्यूनीकरण गरिनेछ।	“नगर अस्पताल मै रोगको पहिचान, नगर अस्पताल मै रोगको निदान” भन्ने नारालाई स्थापित गर्न सामान्य, मध्यम र जटिलताका विरामीलाई नगर अस्पताल मै उपचार हुने अबस्था सिर्जना गर्ने।	१.विरामीहरुको नगर अस्पताल मै उपचार हुने वातावरणा सिर्जना गर्न आगामी आवको श्रावण १ देखी नै स्त्री तथा प्रसूति रोग विशेषज्ञ सेवा, बालरोग विशेषज्ञ सेवा, हाडजोर्नी तथा नसारोग विशेषज्ञ सेवा, छाला तथा यौन रोग विशेषज्ञ सेवा, मानसिक रोग विशेषज्ञ सेवा नियमित संचालन गर्ने। २. भिडियो एक्सरे सेवालालाई हप्तामा ६ दिन हुने गरी संचालनमा ल्याईने। ३. दाँतको सेवालालाई नियमित बनाउने साथै आँखा सेवालालाई नगर अस्पतालको आफ्नै सेवामा विस्तार गर्ने। ४. चौविसै घण्टा संचालन हुन नसकेका फार्मसी, ल्याव लगायतका सबै सेवाहरुलाई चौविसै घण्टा संचालन गर्ने। ५. आव २०८३।०४ को प्रथम त्रैमासिक भित्र नै ईसिजी सेवालालाई स्तरोन्नती गरी ईको सेवा संचालनमा ल्याईने।
३	गरीब तथा विपन्नमैत्री स्वास्थ्य सेवा अभिवृद्धि गरिनेछ।	मैले तिरेको कर मलाई नै उपहार, गरीविले रोकेन मेरो उपचार भन्ने नाराका साथ आर्थिक रूपमा कमजोर, विपन्न, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा असहाय नागरिकलाई प्राथमिकताका साथ स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ।	१. ८० बर्ष उमेर पुरा भएका जेष्ठ नागरीक अति विपन्न र गरीवीको रेखामूनी रहेका नागरीक र अपांगता भएका नागरीकहरुलाई घर मै गएर मासिक स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने कार्यक्रम संचालन गरीने। २. स्वास्थ्य वीमामा आवद्ध नभएका जेष्ठ नागरीक विपन्न र अपांगता भएका नागरिकहरुका लागि नगर अस्पताल मै नगर प्रमुख विपन्न नागरीक उपचार कोष स्थापना गरी नगर अस्पतालमा हुने सबै प्रकारका उपचारहरु निशुल्क गरीने।

<p>४</p>	<p>डिजिटल स्वास्थ्य प्रणाली सेवा विस्तार गरिनेछ ।</p>	<p>डिजिटल दुनियाको मास्टर, अस्पतालको एक्स मै डाक्टर भन्ने नाराका साथ अस्पताल व्यवस्थापनलाई प्रविधिमैत्री, पारदर्शी तथा प्रभावकारी बनाउन डिजिटल प्रणाली प्रणालीमा आवद्ध गरी नगर अस्पतालको आफ्नै मेरो डाक्टर एक्स संचालन गर्ने ।</p>	<p>१. हाल संचालनमा रहेको मिदास सफ्टवेयरले संचालन गरी रहेको मेरो डाक्टर एपमा सुन्दरहरैँचा नगर अस्पतालमा सेवाहरू आवद्ध गर्ने ।</p> <p>२. नगर अस्पतालको आफ्नै सुन्दरहरैँचा नगर अस्पताल एक्स निर्माण गर्ने ।</p> <p>३. अस्पताल व्यवस्थापन सूचना प्रणाली लागू गरिनेछ ।</p> <p>४. डिजिटल दर्ता प्रणाली सञ्चालन गरिनेछ । ५. औषधि तथा जिन्सी व्यवस्थापनलाई डिजिटल प्रणालीमा आबद्ध गरिनेछ ।</p>
<p>५</p>	<p>संस्थागत सुदृढीकरण, कर्मचारी व्यवस्थापन तथा सेवा सुधार गरिनेछ ।</p>	<p>सेवामा संवेदनशीलता, व्यवहारमा नम्रता, बिरामीको विश्वास हाफ्रो सफलता भन्ने नारालाई स्थापित गर्दै सुन्दरहरैँचा नगर अस्पतालको दिगो विकास, गुणस्तरीय सेवा प्रवाह तथा नागरिकको बढ्दो विश्वासलाई संस्थागत गर्न अस्पतालको प्रशासनिक, वित्तीय तथा जनशक्ति व्यवस्थापन प्रणालीलाई थप व्यवस्थित, जवाफदेही र नतिजामुखी बनाइनेछ ।</p>	<p>१. विरामीमैत्री कर्मचारी निर्माणका लागि नगर अस्पतालका कर्मचारीहरूलाई नियमित रूपमा तालिम संचालन गरिने ।</p> <p>२. कर्मचारीको कार्य सम्पादनलाई विरामी र सेवाग्राहीहरूको प्रतिक्रियालाई मूल आधार बनाईने ।</p> <p>३. नगर अस्पतालले सामाजिक संजालमा प्रेषित गरेका पोष्टहरूमा सेवाग्राहीहरूको प्रतिक्रियाका आधारमा सेवाको गुणस्तर मापन गर्ने कार्यको नविनतम थालनी ।</p> <p>४. नगर अस्पतालको आम्दानी र खर्चलाई छुट्टै कोषमा आवद्ध गरी सुत्र प्रणालीमा समाहित गर्ने ।</p>
<p>६</p>	<p>कर्मचारी सामाजिक सुरक्षा तथा प्रोत्साहन तथा कार्य सम्पादनमा आधारित सेवा करार नवीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।</p>	<p>उत्प्रेरीत कर्मचारी नै संगठन मजबुत बनाउने मूल आधार भन्ने कुरालाई मध्यनजर गरी नगर अस्पतालका कर्मचारीहरूलाई कानून बमोजिम सुविधा उपलब्ध गराउने ।</p>	<p>१. नगर अस्पतालका सेवा करारमा कार्यरत सबै कर्मचारीहरूलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गरिने ।</p> <p>२. नगर अस्पतालका सबै कर्मचारीहरूलाई महँगी भत्ता उपलब्ध गराउने ।</p> <p>३. नगर अस्पतालका स्वास्थ्यकर्मि खरीद जिन्सी व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक खरीद सम्बन्धि अतिरिक्त जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने कर्मचारिहरूलाई प्रचलित कानून बमोजिम Procurement Management Allowance (पर्चेज तथा खरिद व्यवस्थापन भत्ता) उपलब्ध गराईने ।</p> <p>४. रात्रिकालीन सेवा, आकस्मिक सेवा तथा अतिरिक्त जिम्मेवारी वहन गर्ने कर्मचारीका लागि उपलब्ध स्रोतका आधारमा प्रोत्साहनात्मक व्यवस्था गरिने ।</p> <p>५. नगर अस्पतालमा कार्यरत सबै प्रकारका कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादनलाई थप प्रभावकारी विरामीमैत्री र गुणस्तरीय बनाउन शाखागत रूपमा नै मासिक, त्रैमासिक र बार्षिक तालिम संचालन गर्ने ।</p>

			<p>६. कर्मचारीको सेवा करार नवीकरण गर्दा कार्यसम्पादन मूल्यांकन, सेवाप्रतिको प्रतिबद्धता, अनुशासन, कार्यक्षमता, सेवाग्राहीको गुनासो तथा बिरामीको सन्तुष्टि स्तरलाई आधार बनाइने ।</p> <p>७. उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई अस्पताल संचालन तथा व्यवस्थापन समितिको सिफारीसमा वार्षिक रूपमा "उत्कृष्ट स्वास्थ्यकर्मी सम्मान" तथा "उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कार" प्रदान गरिने।</p> <p>८. कार्यसम्पादन कमजोर देखिएको, सेवाग्राहीप्रति असहयोगी व्यवहार देखिएको, पेशागत आचरण उल्लंघन गरेको वा अस्पतालको प्रतिष्ठामा नकारात्मक असर पर्ने गतिविधिमा संलग्न स्थायी कर्मचारीको हकमा विभागिय कारबाहीका साथै करार कर्मचारिहरुको हकमा करार नवीकरण नगरिने वा आवश्यक कारबाही गरिने ।</p> <p>९. बिरामी तथा सेवाग्राहीबाट प्राप्त लिखित वा डिजिटल प्रतिक्रिया प्रणालीलाई कर्मचारी मूल्यांकनको एक महत्वपूर्ण आधारका रूपमा प्रयोग गरिने ।</p>
७	नगर अस्पताल पहुँच विस्तार कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।	"पश्चिमको बुढी, पूर्वको किस्ती, सररर नगर अस्पताल केही छैन सास्ती" भन्ने नारालाई स्थापित गर्न नगर अस्पतालको आफ्नै अस्पताल बस संचालन गर्ने ।	<p>१. नगर अस्पतालको आम्दानीको २० प्रतिशत रकमलाई नगर अस्पतालको छुट्टै कोष खडा गरी २ बर्ष भित्र नगर अस्पतालको आफ्नै आम्दानीमा नगर अस्पताल बस खरीद गरी बुढी खोला देखी किस्ति खोला सम्मको नागरीकलाई नगर अस्पतालको सहज पहुँचमा जोड्ने ।</p> <p>२. आर्थिक अभावका कारण उपचारबाट वञ्चित हुने अवस्थाको अन्त्य गर्न "विपन्न नागरिक उपचार सहायता कोष" स्थापना तथा सञ्चालन गरिने ।</p> <p>३. वास्तविक विपन्न, असहाय, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा दीर्घरोगी नागरिकलाई प्राथमिकताका साथ सहायता उपलब्ध गराइने ।</p>
८	सेवा शुल्क तथा राजस्व व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति अवलम्बन गरिनेछ।	नगर अस्पतालको वित्तीय व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित, पारदर्शी तथा सेवामैत्री बनाउन नगर अस्पतालको राजस्व प्रणालीलाई सुत्रमा आवद्ध गर्दै छुट भएका र थप गरिएका सेवा शुल्कहरुलाई व्यवस्थापन गर्ने ।	<p>१. स्वास्थ्य बीमालाई अझ प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्दै सबै नागरवासीहरुलाई स्वास्थ्य वीमामा जोड्नका लागि वीमा र सशुल्क सेवामा २५ प्रतिशत भेरीएसन कायम गरीनेछ । जसका लागि वीमा सेवा शुल्कमा २५ प्रतिशत रकम थप गरी शशुल्क सेवा उपलब्ध गराईने छ ।</p> <p>२. भिडियो एक्सरे तथा विशेष परीक्षण शुल्क अन्तर्गत एनोमली स्क्यान (Anomaly Scan) को सेवा शुल्क आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को श्रावण १ गतेदेखि नगदका लागी रु.३,०००।- कायम गरिनेछ।</p>

			<p>३. OJT (On-the-Job Training) शुल्क नगर अस्पतालमा OJT गर्न आउने विद्यार्थीहरूको हकमा सम्पूर्ण OJT अवधिका लागि एकमुष्ट रु. ४,०००/- शुल्क निर्धारण गरिनेछ।</p> <p>४. प्रमाणित तथा सिफारिस सेवा शुल्क</p> <p>निम्न सेवाहरूको शुल्क रु. ५,००/- कायम गरिनेछ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • मादक पदार्थ सेवन (MAPASE) परीक्षण तथा सिफारिस • लागू पदार्थ सेवन (LAPASE) परीक्षण तथा सिफारिस • स्वास्थ्य परीक्षण सम्बन्धी प्रमाणपत्र तथा सिफारिस
९	सुशासन तथा उत्तरदायित्व सम्बन्धी नीति अवलम्बन गरिनेछ।	नगर अस्पतालको सेवालाई सुशासन र उत्तरदायी शासन प्रणालीमा आवद्ध गर्दै नागरीकहरूको सेवामा प्रभावकारी पहुँच स्थापना गर्ने।	<p>१. अस्पतालमा सेवाग्राही सन्तुष्टि मापन प्रणाली लागू गरिनेछ।</p> <p>२. गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।</p> <p>३. प्रत्येक शाखाको वार्षिक कार्यसम्पादन मूल्यांकन गरिनेछ।</p> <p>४. अस्पताललाई नतिजामुखी, जवाफदेही र नागरिकमैत्री संस्थाको रूपमा विकास गरिनेछ।</p> <p>५. "नागरिकको विश्वास नै अस्पतालको सबैभन्दा ठूलो पूँजी हो" भन्ने मान्यतालाई कार्यान्वयनको आधार बनाइनेछ।</p>

स्वास्थ्यसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क्र. स	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
१	सबै बालबालिकालाई गुणस्तरीय खोप सेवा सुनिश्चित गरी पूर्णखोप पालिकाको दिगोपना कायम गरिनेछ।	"पूर्ण खोप सुनिश्चित समुन्नत सुन्दरहरैँचा" कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	<p>१. प्रदेश तहसँगको साझेदारीमा खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरुको विरुद्ध नियमित खोपको उचित व्यवस्थापन गरी गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने साथै रोगहरुको खोज पड्ताल तथा निगरानी गर्ने।</p> <p>२. सुन्दरहरैँचा नगरपालिकालाई पूर्ण खोप पालिका घोषणा तथा दिगोपना कायम गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p> <p>३. बाह्य खोप केन्द्रलाई थप सुदृढ गरी गुणस्तरीय खोप सेवा प्रदान गर्ने।</p> <p>४. विद्यालय भर्ना गर्दा पूर्ण खोप कार्डलाई अनिवार्य गर्ने।</p>
२	सुरक्षित मातृत्व, नवजात शिशु स्वास्थ्य तथा पोषण सुधारका लागि सहज र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ।	"सुरक्षित आमा, स्वस्थ सन्तति-सुन्दरहरैँचाको उन्नति" कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	<p>१. गर्भवती महिलाको प्रशुतिका लागि नगर अस्पतालबाट विराटनगरसम्म निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गर्ने।</p> <p>२. गर्भवती महिलाहरुका लागि मासिक रुपमा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा निशुल्क घुम्ती भिडियो एक्स रे कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p> <p>३. गर्भवती महिलाका लागि क्यालसियम वितरण गर्ने।</p> <p>४. सुरक्षित मातृत्व सेवाको गुणस्तर वृद्धि गर्नका लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, न्यानो झोला, निशुल्क गर्भपतन र नवजात शिशुको निशुल्क उपचार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने।</p> <p>५. मातृ मृत्युको कारण पत्ता लगाउन एवं मातृ मृत्यु दर कम गर्न MPDSR कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने।</p> <p>६. आमा तथा बच्चाको स्वास्थ्य सुरक्षित गराउन PNC Home Visit कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p> <p>७. महिलाहरुको पाठेघरको मुखको क्यान्सर, आड खस्ने समस्या, स्तन क्यान्सरको स्क्रीनिंग तथा व्यवस्थापन शिविर सञ्चालन गर्ने।</p> <p>८. २४ महिना मुनिका बच्चाहरुको पोषण लेखाजोखा गर्न बृद्धि अनुगमन गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने।</p> <p>९. मध्यम तथा कडा शीघ्र कुपोषित बालबालिकाहरुको व्यवस्थापनका लागि पोषण जन्य सामग्रीहरुको नियमित आपूर्तिका लागि प्रदेशका निकाय तथा पुनर्स्थापनाका लागि पोषण पुनर्स्थापना केन्द्रसँग समन्वय गरिने।</p>

			<p>१०. सुन्दरहरैँचा नगरपालिकामा स्तनपान कक्ष निर्माण गर्ने तथा स्तनपान प्रवर्द्धन गर्न सचेतना कार्यक्रम सँगै आमाको दुधलाई प्रतिस्थापन गर्ने बस्तुहरुको बिक्री तथा वितरण गर्ने ऐन २०४९ को कार्यान्वयन गर्ने।</p> <p>११. किशोरकिशोरी आईरन वितरण कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाईने।</p> <p>१२. विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रमलाई अझै प्रभावकारी बनाईने।</p>
३	परिवार योजना तथा किशोरकिशोरीमैत्री स्वास्थ्य सेवामा सर्वसुलभ पहुँच विस्तार गरिनेछ।	परिवार योजना सेवा सुदृढिकरण तथा पहुँच विस्तार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	<p>१. आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्याकेज अनुरूप उलब्ध हुनु पर्ने नियमित परिवार योजनाका साधानहरुको नियमित उपलब्धताको सुनिश्चित गर्ने।</p> <p>२. किशोरकिशोरी मैत्री स्वास्थ्य सेवालालाई विस्तार गर्ने।</p> <p>३. विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाका बीच किशोर किशोरीहरुको स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि समन्वय प्रणाली स्थापना गर्ने।</p>
४	स्वास्थ्य आमा समूह, सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको सशक्तिकरण तथा सामुदायिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्ने नीति अङ्गीकार गरिनेछ।	स्वयंसेविकाको सम्मान र क्षमता वृद्धि र सामुदायिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।	<p>१. राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको योगदानलाई उच्च कदर गर्दै सेवा प्रोत्साहन भत्ता रु.३००० बाट बढाएर रु.४००० बनाउने साथै ६० वर्ष उमेर पुगेर अवकास हुने महिला स्वयंसेविकालाई सम्मानजनक विदाई गर्ने।</p> <p>२. राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका दिवस विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरेर मनाउने।</p> <p>३. “उप-प्रमुखसँग स्वास्थ्य आमा समूह कार्यक्रम” लाई निरन्तरता दिने।</p> <p>४. महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका मार्फत स्वास्थ्य सचेतना प्रवर्द्धनका क्रियाकलापहरु र परामर्श सेवालालाई थप प्रभावकारी बनाईने।</p> <p>५. आमा समूहको बैठकलाई थप प्रभावकारी बनाउन रणनीतिहरु अपनाईने।</p> <p>६. विद्यालय नर्स सेवाको उचित व्यवस्थापन एवं उपयोग गरी स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>

५	क्षयरोग लगायत सरुवा रोगको रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार सेवालाई प्रभावकारी बनाइनेछ।	"संक्रामक रोगको रोकथाम-सुन्दरहरैँचा नगरको प्राथमिकता कार्यक्रम" सञ्चालन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रमको समीक्षा गरी हरेक स्वास्थ्य संस्थाबाट क्षयरोगको औषधीको नियमित उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने। २. सुन्दरहरैँचा नगरपालिकालाई क्षयरोग मुक्त बनाउनका लागि कार्यक्रमको सुरुवात गर्ने। ३. कुष्ठरोग निवारण कार्यक्रम र एच.आई.भी/एड्स नियन्त्रण कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाइने। ४. रेविज, सर्पदंश, इन्फ्लुएन्जा (Influenza), बर्ड फ्लू, प्रति जैविक प्रतिरोध आदि विभिन्न सरुवा रोगको रोकथाम सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
६	नसर्ने रोगको रोकथाम, मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन तथा स्वस्थ जीवनशैली विकासलाई प्राथमिकता दिइनेछ।	"निरोगी नागरिक, समृद्ध नगर" कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. समुदाय स्तरमा नसर्ने रोग सम्बन्धी रिस्कनिड तथा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। २. "नगर प्रमुखसँग किशोर किशोरी स्वास्थ्य कार्यक्रम" अनतरगत दन्त तथा मानसिक स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। ३. मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन तथा आत्महत्या रोकथाम सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। ४. सुन्दरहरैँचा नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने कडा रोगका विरामीबाट ग्रसित विरामीहरुलाई नेपाल सरकारको औषधी उपचार खर्च उपलब्ध सम्बन्धी कार्यविधि २०७८ लाई निरन्तरता दिने। ५. आयुर्वेदको विकास र विस्तार गरी गुणस्तरीय आयुर्वेद सेवाको पहुँच अभिवृद्धिका लागि नागरिक आरोग्य सेवाबाट प्रदान हुने सेवालाई थप सुधार गरी थप प्रभावकारी बनाइने। ६. पत्रु खाना (Junk Food) को उपयोगलाई निरुत्साहित गर्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। ७. नागरिक आरोग्य अभियान कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
७	तथ्यमा आधारित योजना, सूचना व्यवस्थापन र अनुसन्धानमार्फत स्वास्थ्य सेवा प्रणालीलाई उत्तरदायी र प्रभावकारी बनाइनेछ।	स्मार्ट स्वास्थ्य सुन्दरहरैँचा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. स्वास्थ्य संस्थाबाट हुने नियमित सूचना व्यवस्थापन प्रणालीलाई सुदृढ तथा व्यवस्थित गर्नका लागि EHMIS प्रणाली लागु गर्ने। २. तथ्याङ्कको गुणस्तर बृद्धि गरी सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाको स्वास्थ्य पाश्चवित्र तयार गर्ने। ३. सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाभित्र रहेका स्वास्थ्य समस्या तथा कारकहरुको अनुसन्धान गरी तथ्यमा आधारित योजना तर्जुमा तथा नवप्रवर्तन कार्यहरु सञ्चालन गरिने।
८	विपद् तथा महामारी व्यवस्थापनका लागि पूर्वतयारी, द्रुत प्रतिकार्य र समन्वय प्रणाली सुदृढ गरिनेछ।	स्वास्थ्य आपतकालीन तयारी तथा द्रुत प्रतिकार्य गठन तथा सुदृढीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. विपद् तथा महामारीको तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि द्रुत प्रतिकार्य समितिको नियमित बैठक बस्ने तथा द्रुत प्रतिकार्य टोलि अध्यावधिक गर्ने।

<p>९</p>	<p>गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि स्वास्थ्य संस्थाको क्षमता, जनशक्ति र नियमन प्रणाली सुदृढ गरिनेछ।</p>	<p>सुन्दरहरैँचा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सुदृढीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>	<p>१. स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रवाह हुने सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन न्यूनतम सेवा मापदण्डको कार्यान्वयन अनुगमन तथा आवश्यकता पहिचान गरी सुदृढीकरण गर्ने। २. आधारभूत स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट निशुल्क औषधीहरु सहजरूपमा वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने। २. पालिका भित्रका निजी अस्पताल / पोलिक्लिनिक / मेडिकल हल / ल्याब / उपचार केन्द्र आदिहरुलाई कानुन बमोजिम दर्ता नविकरण र अनुगमन गरि सञ्चालन अनुमति प्रदान गर्ने। ३. स्वास्थ्य क्षेत्रको जनशक्तिको क्षमता विकासको अवसर सृजना गर्न आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने तालिम दिने एवं स्वास्थ्य संस्था बीच प्रतिस्पर्धात्मक सेवा प्रणाली विकास गर्ने। ४. स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित पालिका तथा वडा स्तरीय समितिलाई थप सक्रिय बनाई गुणस्तरीय सेवा प्रवाहमा जोड दिने। ५. औषधी तथा औषधीजन्य सामग्रीको प्रक्षेपण तथा परिमाण सम्बन्धी कार्याशाला गोष्ठी सञ्चालन गर्ने।</p>
<p>१०</p>	<p>ज्येष्ठ नागरिकको सम्मान, स्वास्थ्य सुरक्षा तथा आवश्यक सहयोग सेवामा पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ।</p>	<p>ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य सुरक्षा तथा सम्मान प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>	<p>१. "नगर प्रमुख जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य उपचार कार्यक्रम" सञ्चालन गरी ८४ वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिकहरुका लागि घरदैलो सेवा कार्यक्रम, ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिकहरुलाई नगर अस्पतालमा लाग्ने ओ.पि.डी शुल्क निशुल्क गर्ने तथा दुर्घटनामा परी हिड्डुल गर्न नसक्नेहरुको लागि सहायक सामग्री वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>

न्यायिक समितिसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क्र.सं.	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
१.	<p>"अदालतको तारेखले कपाल फुल्छ, सुन्दरहरैँचाको न्यायिक समितिमा कुरैकुरामा गाँठो खुल्छ" भन्ने नारा अंगिकृत गरी आवश्यक कानूनहरूको तर्जुमा, परिमार्जन र एकिकरणद्वारा स्थानीय सरकारको भूमिकालाई थप प्रभावकारी बनाउने नीति लिईनेछ ।</p>	<p>कार्यान्वयनशिल कानूनको तर्जुमा गरी विवेकशील ढंगले कार्यान्वयन गर्ने ।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. हाल सम्म बनेका कानूनी संरचनाहरूलाई संवैधानिक क्षेत्राधिकार भित्र रही एकिकृत/मर्ज गर्ने। २. निर्माण भएका कानूनी संरचनाहरूको व्यवस्थित अभिलेखिकरण गर्ने । ३. निर्मित कानूनी संरचनाहरूको AUDIT गर्ने। ४. सङ्घीय ऐन र प्रदेश ऐनको सापेक्षतामा कानून निर्माण गर्ने । ५. ऐन तर्जुमा भए पश्चात मात्र नियमावली, कार्यविधि र मापदण्ड तयार गर्ने । ६. कानूनका मस्यौदाकारहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचलान गर्ने ७. राजनितिक नेतृत्वको कानुनी सिल्प निर्माण सम्बन्धी क्षमता विकास गर्ने । ८. नियमित प्रकारका कानुनी जटिलतालाई सम्बोधन गर्न कानून शाखाको क्षमता विकास गर्ने ।
			<ol style="list-style-type: none"> १ समाजमा बढ्दो अवरस्थामा रहेको सासु बुहारीको सम्बन्धलाई सुमधुर बनाउनका लागि "मेरी बुहारी" सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । २ सुन्दरहरैँचा नगरपालिका क्षेत्र भित्र महिला हिंसामा परेका महिलाहरूको लागि नगरपालिकाले उप-प्रमुखको प्रत्यक्ष निगरानीमा महिला कानुनी परामर्श तथा सहायता कक्ष सञ्चालन गर्ने । ३ फैसला कार्यान्वयन समितिलाई थप व्यवस्थित बनाउने । ४ स्थानीय स्तरमा मेलमिलाप तथा न्यायिक समितिसँग सम्बन्धित सामान्य जानकारी, यसका फाईदा, घर परिवार तथा समाजभित्र आउने विवादलाई मध्यनजर गर्दै विपन्न, सिमान्तकृत तथा सुकुम्वासी वस्ति/वस्तिमा गई Judicial Outreach Programme सञ्चालन गर्ने । ५ न्यायिक समितिमा विवाद दर्ता गराएका हिंसा पिडितहरूलाई मानसिक स्वास्थ्य समस्या घटाउन एक Psychosocial Counselling प्रदान गर्ने । ६ असल न्यायिक कार्य सम्पादन गरेका पालिकाहरूसँग अनुभव आदान प्रदान

		<p>लगायतका कार्यहरु गर्न भगिनी सम्बन्ध कायम गर्ने ।</p>
	<p>न्याय प्रशासन र सम्पादनलाई छिटो, छरीतो, व्यवस्थित, अभिलेखवद्ध र पूर्वानुमानयोग्य बनाउने ।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. न्यायिक समितिको क्षमता विकास गर्ने । २. मेलमिलापकर्ताको क्षमता विकास गर्ने । ३. समाजमा हुने वेमेललाई अन्त्य गरी शान्तीपूर्ण समाज निर्माणका लागि कार्यक्रम संचालन गर्ने । ४. सबै भन्दा वढी उजुरी फछोट गरी मेलमिलाप गराउने वडालाई पुरस्कृत गर्ने । ५. मेलमिलाप कर्तालाई पुनः ताजगी तालिम संचालन गर्ने । ६. नगरपालिकालाई विपक्षी बनाई वा नगरपालिकाले अदालतमा गरेको रिट / निवेदन, फैसलाको अभिलेख राख्ने । ७. न्यायिक समितिद्वारा हाल सम्म भएको कामको प्रगती विवरण सार्वजनिक गर्ने । ८. नगर कानून निर्माण सम्बन्धमा अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम गर्ने । ९. न्यायिक समितिमा पर्ने उजुरीको दर्ता शुल्क समसामयिक बनाउने । १०. साना-तिना घरायसी र छिमेकी झगडाहरुलाई तुलो रुप लिन नदिन 'एक कप चिया, मनका कुरा भनिसिया' अभियान चलाइनेछ ।

वन तथा वातावरणसम्बन्धी (वन, वातावरण, विपद तथा सरसफाई)

क्र. स	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
		वन , वातावरण , विपद, तथा सरसफाई
१.	वर्तमानका साधनको समतामूलक र न्यायपूर्ण प्रयोगद्वारा दिगो विकासको अवधारणालाई आत्मसाथ गरी विकास निर्माणको कार्यलाई गती प्रदान गरिनेछ ।	<p>दिगो विकासको अवधारणालाई आत्मसाथ गर्दै वातावरण र विकासलाई एक अर्काका पुरकका रूपमा विकास गर्ने।</p> <ol style="list-style-type: none"> १. सामुदायिक वनसँगको साझेदारीमा पर्या-पर्यटनको विकास सम्बन्धमा सम्भाव्यताको अध्ययन गर्ने । २. एक घर २ विरुवाको व्यवस्था गर्ने । ३. घर निर्माण गर्ने क्रममा निस्कने फोहोर अनिवार्य व्यवस्थापन गरेको प्रमाण सम्बन्धित वडामा पेस गर्नुपर्ने । ४. सार्वजनिक निजी साझेदारीमा Water ATM को व्यवस्था गर्ने । ५. खोला किनाराहरुमा FRUIT Garden स्थापना गर्ने । ६. खोलाका सम्भावित जोखिम युक्त किनारमा "वाँसको वन" को जैविक बाध निर्माण गर्ने । ७. एक वडा एक खुल्ला मैदानको व्यवस्था गर्ने । ८. सुन्दरहरैँचा नगरक्षेत्र भित्र रहेका सार्वजनिक स्थलहरु, धार्मिक क्षेत्रहरु, विद्यालयहरु (निजी तथा सामुदायिक), वडा कार्यालय, स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा प्राथमिकताका साथ उपयोगी विरुवाहरु रोपण गर्ने सम्वन्धित संस्थाहरु सँग सहकार्यमा बृक्षरोपण गरी संरक्षण गर्ने । ९. जलाधार क्षेत्रको संरक्षणका लागि मुहान/पोखरी/तलाउहरुको संरक्षण र विकास गर्ने । १०. स्थानीय टोल विकास संस्थाको सहकार्यमा कालोपत्रे सडक तथा खोला किनारमा वृक्षरोपण गर्ने । ११. पूर्वाधार तथा संरचना विकास कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा वातावरणमैत्री विकासको अवधारणालाई अवलम्बन गर्ने । १२. "मेरो सन्तती सँगै बढ्छन् विरुवा" अभियान अन्तर्गत जन्मदत्ता गर्दा एक विरुवा रोपी हुर्काउन लगाउने । १३. "जीवन भर हाम्रो जोडी, रहन्छ कहिल्यै नतोडी" अभियान अन्तर्गत विवाह दर्ता गर्दा अनिवार्य दुईओटा विरुवा रोपी टोलविकासको सिफारिस सहित हुर्काउने प्रतिवद्धता गराउने । १४. जथाभावी निर्माण सामग्री थुपार्ने, सार्वजनिक सम्पत्तीको तोडफोड गर्ने वा विगार गर्ने जो कोहीलाई क्षतीपूर्ति भरण गर्ने व्यवस्था गर्ने । १५. घटिमा १ विघाहा जग्गामा AGRO Forestry निर्माण गर्ने। १६. नगरक्षेत्रमा रहेका ताल, पोखरी, पानिको मुहान, साविकका कुलाहरुको अभिलेख अध्यावधिक गरी संरक्षण र विकास गर्ने ।

			<p>१७. सव-डिभिजन वन कार्यालय सँगको सहकार्यमा वृहत् वृक्षारोपण गर्ने ।</p>
		<p>"योजना विहिन मानव कर्मले सृजना गर्छ- आपत, योजनावद्ध विकासद्वारा टार्न सकिन्छ विपद" कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p>	<p>१. विपद् उत्थानशिल सुन्दरहरैँचा निर्माण गर्नका लागि समन्वित रूपमा कार्य गर्ने ।</p> <p>२. बहुप्रकोप नक्साङ्कन गर्ने ।</p> <p>३. विपद् जोखिम पूर्वानुमान, पूर्व तयारी, प्रतिकार्य र पूर्णलाभ सम्बन्धी क्षमता विकास गर्ने ।</p> <p>४. नगरका आयोजनाहरूलाई विपद् जोखिम सम्बेदनशिल बनाउने ।</p> <p>५. स्थानीय आपतकालिन केन्द्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने र फोकल पर्सनको जिम्मेवारी तोक्ने ।</p> <p>६. सार्वजनिक, नीजि, सामुदायिक तह देखिनै विपद् उत्थानशिल क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।</p> <p>७. अग्नी नियन्त्रकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।</p> <p>८. अग्नी नियन्त्रकहरूलाई सुरक्षाका सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने ।</p> <p>९. विपद् प्रतिकार्यहरूका लागि प्रयोग हुने यन्त्र उपकरण र औजारहरूको एकिकृत अभिलेख राख्ने ।</p>
	<p>"संस्कृति, प्रकृति र प्रविधिको संयोजित शहर, सफा र सुन्दर नगर" भन्ने नीति अंगीकार गरिनेछ।</p>	<p>सफा, सुन्दर र वातावरणमैत्री सुन्दरहरैँचा निर्माणका लागि अभियान संचालन गर्ने।</p>	<p>१. सार्वजनिक निजि साझेदारीमा भई रहेको फोहोर मैला व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउने ।</p> <p>२. "WASTE TO WEALTH" Concept लाई कार्यान्वयन गर्ने ।</p> <p>३. निजि क्षेत्रलाई फोहोर संकलन र व्यवस्थापन गर्न सहकार्य र समन्वय गर्ने ।</p> <p>४. नीजि क्षेत्रले संकलन गर्ने फोहोरको कार्यलाई सार्वजनिक सेवासँग जोड्ने र फोहोरमैला व्यवस्थापनमा सहभागी नहुने, अटेर गर्ने वा जथाभावी फोहोर गर्ने व्यक्ति, संघसंस्थालाई पालिका मार्फत प्रदान गर्ने सार्वजनिक सेवा रोक्का राख्ने ।</p> <p>५. सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>६. फोहोरलाई श्रोतमानै अनिवार्य छुट्याउने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्ने ।</p> <p>७. सार्वजनिक खोला, खोल्सी तथा नदीहरूमा ढल मिसाउने तथा सेफिट टेडकीको फोहोर फाल्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने ।</p> <p>८. "सफा र स्वच्छ पानी, निरोगी जिन्दगानी" कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p>

सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क्र. स	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
१	सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूको अभिलेख अद्यावधिक गरिने छ ।	सामाजिक सुरक्षा भत्ता नवीकरण प्रोत्साहन कार्यक्रम (बायोमेट्रिक तथा सामान्य नवीकरण)।	१ सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राहीहरूको वार्षिक नवीकरण गर्ने । २ बायोमेट्रिक प्रमाणी मार्फत लाभग्राहीको विवरण अद्यावधिक गर्ने ।
२	पारदर्शी तथा प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह सुनिश्चित गर्न बायोमेट्रिक तथा आइरिस प्रणालीको विस्तार गरिने	Iris (आइरिस) र Biometric Verification Device खरिद गर्ने	१ आइरिस स्क्यान उपकरणको आवश्यकता निर्धारण गर्ने । २ बायोमेट्रिक भेरिफिकेसन डिभाइसको प्राविधिक स्पेसिफिकेसन तयार गर्ने । ३ सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली अनुसार खरिद प्रक्रिया सम्पन्न गरि कार्यन्वयनमा ल्याउने ।
३	नियमित नवीकरण तथा प्रभावकारी अनुगमनलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।	कोहि नछुटुन कोही नदोहोउन भनाईलाई आत्मासाथ गर्दै नियमित अनुगमन तथा बैठक संचालन गर्ने ।	१ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी नियमित समीक्षा बैठक सञ्चालन गर्ने । २ वडा तथा सेवा केन्द्रहरूको स्थलगत अनुगमन गर्ने । ३ बायोमेट्रिक तथा आइरिस प्रमाणीकरणको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गर्ने । ४ देखिएका समस्या तथा चुनौतीहरूको समाधानका लागि समन्वय बैठक आयोजना गर्ने । ५ अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरी सुधारात्मक कार्ययोजना लागू गर्ने ।

सामाजिक विकास (लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण)सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

सामाजिक समावेशीकरणसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम			
	"नगर विकासको आधार, टोल विकासको क्षमता विकास र पूर्वाधार" निर्माण गरिनेछ ।	"नगरको समृद्धि , टोल विकास संस्थाको क्षमता अभिवृद्धी" कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।	<ol style="list-style-type: none"> १. टोल विकास संस्थालाई सार्वजनिक सेवा प्रवाहको आधार विन्दुको रूपमा विकास गर्ने । २. नगर र नागरिक विचको पुलको रूपमा विकास गर्ने । ३. टोल विकास संस्थाको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने । ४. नियमित अनुगमन / प्रगति प्रतिवेदन प्रणालिलाई व्यवस्थित गर्ने । ५. टोल विकास संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि र नियमनका लागि विभिन्न तालिम, गोष्ठी संचालन गर्ने । ६. टोल विकास संस्थालाई विकास व्यवस्थापनको कार्यमा प्रयोग गर्ने । ७. वालमैत्री स्थानीय शासन लागु गर्नका लागि परिचालन गर्ने । ८. उपभोक्ता समितिको रूपमा टोल विकास समितिलाई परिचालन गर्ने । ९. टोल विकासका गतिविधिलाई पारदर्शि, व्यवस्थित र सदस्यमैत्री बनाउने ।
	सामाजिक संरक्षणमार्फत सिमान्तकृत समुदायमा सामाजिक न्याय दिलाइनेछ ।	सामाजिक सुरक्षा, संरक्षण र सकारात्मक विभेद मार्फत न्याय पूर्ण समाज निर्माण गर्न कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> १. विपन्नहरुको प्रोफायल अध्यावधिक गर्ने । २. अति विपन्न परिवारलाई सिप, क्षमता विकास र रोजगारसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरुमा प्राथमिकता दिने । ३. वेसहारा सडक मानवको संरक्षणका लागि साझेदार संस्थासँग सहकार्य गर्ने। ४. मानव सेवा उद्धार तथा संरक्षण गर्ने संस्थालाई सहयोग तथा समन्वय गर्ने ।
	समाज रुपान्तरण र विकासका लागि सामाजिक संघसंस्थासँग सहकार्य गरिनेछ।	"सामाजिक संघसंस्था मार्फत समाजमा लगानी , ल्याउछ सुनौलो विहानी" भन्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> १. कार्यक्षेत्रगत रूपमा सामाजिक संघ संस्थाको रोष्टर तयार गर्ने । २. सामाजिक संघसंस्थाहरुको लागत सहभागितामा विभिन्न तालिम गोष्ठी संचालन गर्ने । ३. सामाजिक संघसंस्थाहरुलाई कार्य प्रकृतीका आधारमा सहयोग गर्ने । ४. नगरका हरेक सामाजिक गतिविधिमा संघसंस्थाहरुलाई समावेश गर्ने । ५. सामाजिक संघसंस्थाहरुको संस्थागत विकास र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । ६. सामाजिक संघ संस्थालाई विकास साझेदारको रूपमा विकास गर्ने ।
	लक्षित वर्गलाई क्षमता विकास, न्यायपूर्ण अवासको वितरण, सीप हस्तान्तरण र नेतृत्व विकासमार्फत स्थानीय तहको मुल प्रवाहमा प्रवाहिकरण गरिनेछ ।	विपन्न र लक्षित वर्गलाई आर्थि करुपमा आत्मनिर्भर र सामाजिक रूपमा सशक्त बनाई नेतृवदायी भुमिकामा ल्याउन विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	<p>क. आदिवासी जनजाती</p> <ol style="list-style-type: none"> १. संस्कृतिको संरक्षण गर्ने । २. सिप तथा क्षमता विकास गर्ने । ३. सांस्कृती संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि महोत्सव संचालनमा समन्वय र सहजिकरण गर्ने । ४. सीप तथा क्षमता हासिल गरेका नागरिकको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने ।

५. पालिकाबाट प्रदान हुने सेवामा न्यायपूर्ण पहुँच स्थापना गर्ने ।

ख. दलित समुदाय

१. विपन्न दलितको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने ।
२. जातिय विभेद र छुवाछुतको अन्त्य गर्न कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
३. परंपरागत सीपलाई आधुनिक प्रविधिसँग जोडी प्रतिष्पर्धी बनाउने ।
४. शिक्षा, स्वास्थ्य र स्थानीय रोजगारीका अवसरमा प्राथमिकता दिने ।
५. उच्च शिक्षामा सहयोग गर्ने ।

ग. अपाङ्गता

१. अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी विकासको मुल प्रवाहिकरणमा ल्याउने ।
२. परिचयपत्रको गुणस्तर सुधार गरी नियमित परिचयपत्र वितरण गर्ने ।
३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई मागमा आधारित प्रविधि र तालिम उपलब्ध गराउने ।
४. अपाङ्गता भएका नागरिकले आफ्नो स्वामित्वमा भएको जमिनमा आवास तथा भवन निर्माण गर्ने भएमा नियमानुसार लाग्ने घर नक्सा पास दस्तुरको ५० प्रतिशत छुट दिने ।
५. पूर्ण र अति असक्त अपाङ्गता भएका व्यक्ति रेफर भई अन्यत्र अस्पताल लैजानु परे निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने ।
६. अपाङ्गता भएका व्यक्तिले उद्यम गर्न चाहेमा व्यवसाय दर्ता निशुल्क गर्ने ।
७. जन्मजात अपाङ्गता रोकथामका लागि नवदम्पति तथा सन्तानको योजना बनाएका दम्पतीलाई सुभकामना कार्ड दिने ।
८. जन्मजात अपाङ्गता पहिचान गरी नवजात शिशुको उपचार गर्ने ।
९. अपाङ्गता भएका व्यक्तिको तथ्याँक संकलन गरी प्रोफाइल तयार गर्ने ।
१०. अपाङ्गता सहायता कक्ष मार्फत अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई सहजरूपमा सेवा प्रदान गर्ने ।
११. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका परिवारलाई हेरचाह सम्बन्धी सीप प्रदान गर्ने ।
१२. अन्तराष्ट्रिय अपाङ्गता दिवस मनाउने ।
१३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सङ्घ तथा प्रदेश सरकारको सहयोगमा निशुल्क सहयोग सामग्री उपलब्ध गराउने ।

			<p>१४. अपांगता भएका व्यक्तिहरुको हक हितको संरक्षण र संवर्द्धन गर्नका लागि प्रदेश सरकार र करुणा फाउण्डेशनसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने ।</p> <p>घ. पिछडा वर्ग, मधेशी, मुस्लिम यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक</p> <p>१. सिप विकासद्वारा रोजगारी र स्वरोजगारीको अवसर श्रृजना गर्ने ।</p> <p>२. माग र सम्भावनाका आधारमा तालिम र क्षमता विकास गर्ने ।</p> <p>३. सामुहिक रुपमा उद्यम गर्न चाहने समुहलाई विउपुजीको रुपमा वढीमा २५ हजारका दरले Startup Fund बाट उपलब्ध गराउने ।</p>
	लागु औषध दुर्व्यवसन विरुद्धको एकिकृत अभियान संचालन गर्ने।	सुरक्षित आप्रवासन (सामी) कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	<p>१. मनोसामाजिक परामर्श कक्षा संचालन गर्ने ।</p> <p>२. वित्तिय साक्षरता कक्षा संचालन गर्ने ।</p> <p>३. तालिम प्राप्त व्यक्तिलाई मागको आधारमा स्वरोजगार वन्ने र गरी खान सक्ने बनाउन पहल गर्ने ।</p> <p>४. परामर्श सेवा प्रदान गर्ने ।</p> <p>५. सामी कार्यक्रमका लाभग्राहीलाई उद्यमशिलता सँग जोड्ने ।</p>
	स्थानीय प्रहरी, सरोकारवाला र पालिकाको साझेदारीमा उद्यमी अभिमुखीकरण गरिनेछ।	लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालनद्वारा साना उद्यमको विकास गर्ने ।	<p>१. सामुहिक रुपमा उद्यम गर्न चाहने समुहलाई विउपुजिका लागि प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने ।</p> <p>२. मागको आधारमा तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p> <p>३. उद्यमी समुहलाई विउ र पुंजि वितरण गर्ने ।</p> <p>४. उद्यमशिलता तालिम दिने ।</p> <p>५. तालिम प्राप्त नागरिकहरुको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने ।</p> <p>६. तालिम प्राप्त नागरिकहरुको Profational Career Tracking गर्ने ।</p> <p>७. परंपरागत रैथाने पेसाको जगेडाद्वारा स्वरोजगारीको अवसर सृजना गर्ने ।</p> <p>८. स्थानीय रैथाने उत्पादन (अल्लोका परिकार, भक्का आदी) को उपभोगका लागि आवश्यक प्रवन्ध गर्ने ।</p> <p>९. संस्कृती सहितको सीप विकासका थलोको रुपमा विद्यालय तहलाई विकास गर्ने ।</p> <p>१०. सीप विकास सम्बन्धी पालिकाका सवै कार्यक्रममा समन्वय र सहकार्य गर्ने ।</p> <p>११. वाहैमास संचालन हुने Knowledge Transfer Center संचालन गर्ने ।</p> <p>१२. तालिमको पाठ्यक्रम CTEVT ले तोकेको आधारमा तय गर्ने ।</p>
	कला र संस्कृतीको संरक्षण र सम्वर्द्धनद्वारा दिगो सामाजिक विकासको आधार तयार गरिनेछ।	भाषा, कला र साहित्य विकास सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने।	<p>१. कला, साहित्य संरक्षणका विविध कार्यक्रम संचालन र व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>२. कला, साहित्य सम्बन्धी अनुसन्धानलाई प्रोत्साहन गर्ने ।</p> <p>३. शिल्पी थिएटरसँग सहकार्य गरी चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p> <p>४. संस्कृती संरक्षणमा सहयोग र साझेदारी गर्ने ।</p>

	<p>स्थानीय संचार माध्यमलाई विकास साझेदार र पालिकाको क्रियाकलापको पृष्ठपोषकको रूपमा विकास गरिनेछ।</p>	<p>स्थानीय संचार माध्यम र स्थानीय पत्रकारहरूको क्षमता विकास संचालन गर्ने।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. नगरक्षेत्रभित्र रहेका संचार गृह एवम् पत्रकारहरूको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने। २. संचार एवम् पत्रकारीता सीप अभिवृद्धीका लागि छाता संगठनसंगको सहकार्यतामा कार्यक्रम संचालन गर्ने। ३. सुन्दरहरैँचा नगरपालिका भित्र दर्ता तथा सुचिकृत हुन सार्वजनिक सुचना प्रकाशन गर्ने। ४. स्थानीय संचार माध्यमलाई सहयोग गर्ने। ५. सुन्दरहरैँचा नगरले गरेका महत्वपूर्ण कार्यहरूका समेटी सुन्दरहरैँचा बुलेटिन चौमासिक रूपमा प्रकाशन गर्ने।
महिला विकाससम्बन्धी नीति			
	<p>सुन्दरहरैँचा महिलालाई नेतृत्व विकास, क्षमता विकास, र न्याय पूर्ण अवसरको वितरणद्वारा मुल प्रवाहिकरण गरिनेछ।</p>	<p>"सुन्दरहरैँचा महिला; रोजगारी र अवसरमा पहिला" कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. सुन्दरहरैँचाका महिलाले उद्यम गर्न चाहेमा व्यवसाय दर्ता गर्दा ५० प्रतिशत राजश्व छुट गर्ने। २. एकल महिलाहरूको संस्था स्थापना गर्दा संस्था दर्ता शुल्क छुट गर्ने। ३. नव उद्यमी महिलालाई प्रविधिमा प्रोत्साहन गर्ने। ४. उद्यमी व्यवसाय विस्तारका लागि लागत साझेदारीमा प्रविधि प्रोत्साहन गर्ने। ५. सार्वजनिक सेवा प्रवेश सहजिकरण कक्षा सञ्चालन गर्ने। ६. सबै प्रकारका समिति निर्माण गर्दा मुख्य पदमा न्यूनतम १ जना महिला अनिवार्य गर्न व्यवस्था गर्ने। ७. महिलाहरूलाई आर्थिक शसक्तिकरण गर्न सिपमुलक तालिम प्रदान गर्ने। ८. श्रममुलक स्वरोजगार गर्न चाहने / गरिरहेका महिलाहरूलाई सहयोग र सम्मान गर्ने। ९. महिलाको स्वास्थ्य परिक्षण गरी आवश्यक सहयोग प्रदान गर्ने। १०. सुन्दरहरैँचाका महिलाले उद्यम गर्न चाहेमा Start UP Fund मार्फत सहयोग गर्ने। ११. वैदेशिक रोजगारी लक्षित गरी तालिम प्रदान गर्ने।
	<p>महिला, किशोरी, बालवालिका माथी हुने हिंसालाई प्रवर्द्धनात्मक एवम् उपचारात्मक विधिद्वारा न्यूनिकरण / नियन्त्रण गरिनेछ।</p>	<p>हिंसा प्रभावित महिला, किशोरी, वालिकालाई राहत, उद्धार, संरक्षण र समाजमा पुनःस्थापना गर्ने।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. हिंसामा परेका महिला, किशोरी र वालिकालाई सामाजिक पुनर्स्थापना गर्ने। २. हिंसा प्रभावित महिला, किशोरी र वालिकालाई औषधी उपचार, कानूनी उपचार र मनोसामाजिक परामर्श गर्ने। ३. महिला माथी हुने सबै प्रकारको हिंसा न्यूनिकरणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। ४. दिवस तथा अभियानहरू संचालन गर्ने। ५. लैङ्गिक हिंसा पिडित महिलाले उद्यम गर्न चाहेमा START UP FUND उपलब्ध गराउने। ६. लैङ्गिक हिंसा न्यूनिकरणका लागि चेतनामुलक क्रियाकलाप संचालन गर्ने। ७. विद्यालयको स्थानीय पाठ्यक्रममा यस विषयलाई समेट्ने। ८. लैङ्गिक हिंसाका घटनाको व्यवस्थित अभिलेख राख्ने। ९. लैङ्गिक फोकल पर्सनको व्यवस्था गर्ने। १०.

बालबालिकासम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

	<p>सुन्दरहरैँचाका वालवालिकाको सर्वाङ्गिण विकास गर्दै सभ्य, सुसंस्कृत समाज निर्माणका लागि लगानी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।</p>	<p>"हाम्रा बालबालिका, वर्तमानका साझेदार भविष्यका कर्णधार" कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. यस आ.व. भित्र सडक बालबालिका मुक्त नगरपालिका घोषणा गर्ने। २. वालमैत्री विद्यालय र मैत्रीपूर्ण समाज निर्माणका लागि लगानी गर्ने। ३. वालक्लव, सञ्जाल गठन तथा परिचालन गरी क्षमता विकास गर्ने। ४. वालभेलाका माध्यमबाट वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम निर्माण गरी संचालन गर्ने। ५. वालवालिकाको सरोकार राख्ने समितिमा बालक्लवलाई आमन्त्रित सदस्यको रूपमा राख्ने। ६. अतिरिक्त क्रियाकलाप वालवालिकाको नेतृत्वमा संचालन गर्ने। ७. वालवालिकाहरूलाई सूचना प्रविधि प्रयोग र good touch / bad touch मा सचेतना जगाउने। ८. नगरस्तरीय बाल सञ्जालको क्षमता विकासका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण र असल अभ्यास आदन प्रदान कार्यक्रम संचालन गर्ने। ९. बाबु, आमाबिहिन बालबालिका, अपांगता भएका वालवालिका, बिपन्न बालबालिका र हिंसा प्रभावित बालबालिकाको संरक्षण गर्ने। १०. विद्यालयमा किशोर किशोरीलाई कानुनी शिक्षा तथा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। ११. अपांगता भएका वालवालिकाका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने। १२. अटिजम भएका बालबालिकाको शिक्षा लगायतका अन्यका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। १३. नगरपालिका क्षेत्रभित्र Children Park निर्माण गर्ने।
		<p>"बालमैत्री नगर, सबैको सरोकार, समृद्ध सुन्दरहरैँचा, सुखको आधार" कार्यक्रम संचालन गर्ने।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. बालश्रम र बालबिबाह मुक्त टोल र वडा अभियान संचालन गर्ने। २. बालमैत्री अभिमुखिकरण गरी सरोकारवालाहरूको सञ्जाल बनाउने। ३. बालमैत्री स्थानीय शासनका ५१ वटा सूचकहरूको सरलिकरण, स्थानीयकरण र प्रमाणिकरण गर्ने। ४. बिद्यालयमा बालमैत्री सम्बन्धी अभिमुखिकरण गरी बालमैत्री बिद्यालय बनाउने। ५. बालमैत्रिका सुचक पुरा गर्न जागृती मुलक अभियान संचालन गर्ने। ६. वालवालिकाको अवस्थाको सर्भेक्षण गर्ने। ७. विद्यालयको १०० मिटर वरपर सुर्ती र सुर्तिजन्य पदार्थ विक्रि वितरणमा रोक लगाउने। ८. बि. सं. २०८३ भित्र बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने।
<p align="center">जेष्ठ नागरिकसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम</p>			
<p>१.</p>	<p>जेष्ठ नागरिकको जीवन भोगाई तथा ज्ञान, सीप र अनुभवलाई हस्तान्तरण र उपयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।</p>	<p>"सुन्दरहरैँचाको शान, जेष्ठ नागरिकको मर्यादा र सम्मान" कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>	<p>१. जेष्ठ नागरिक चौतारी/समाह लाई Experience Sharing & Caring Platform को रूपमा विकास र विस्तार गर्ने।</p>

			<ol style="list-style-type: none"> २. प्रत्येक वडाबाट १ जनाका दरले बाबु, आमा, सासु, ससुरा, बाजे, बजैलाई स्याहार गर्ने उत्कृष्ट स्याहार कर्तालाई सम्मान गर्ने । ३. जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वडाबाट नै वितरण गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिने । ४. ८४ वर्ष माथिका नागरिकहरूको घर घरमा स्वास्थ्य परिक्षण र स्वास्थ्य सेवा विस्तार गर्ने । ५. ८४ वर्ष उमेर पुरा गरेका र पूर्ण अपांगता भएका नागरिकलाई घर घरमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रदान गर्न बैकसँग सहयोग र समन्वय गर्ने । ६. जेष्ठ नागरिक दिवासेवा कार्यक्रम संचालन गर्ने । ७. अन्तराष्ट्रिय जेष्ठ नागरिक दिवसको अवसरमा सुन्दरहरैँचा नगरक्षेत्रको जेष्ठ नागरिकलाई नगरपिता र नगरमाता घोषणा गरी सम्मान गर्ने । ८. स्वास्थ्य विमा नपुग भएमा नगरपिता र नगरमाता लाई सुन्दरहरैँचा नगर अस्पतालबाट निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार गर्ने । ९. बेबारिसे बिपन्न अशक्त जेष्ठ नागरिकको संरक्षण गर्न । १०. असक्त र विपन्न जेष्ठ नागरिकलाई सहायक सामग्री उपलब्ध गराउने । ११. जेष्ठ नागरिक चौतारी/भवनमा मासिक रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गरी सुझाव र उताप्रेरण दिने।
--	--	--	---

शिक्षासम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क्र.स.	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
१.	शिक्षाको सर्वसुलभ पहुँच, अनिवार्य तथा गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चिततामार्फत साक्षर, सक्षम र समृद्ध सुन्दरहरैँचा निर्माण गरिनेछ।	<p>"शिक्षित नागरिक, समुन्नत सुन्दरहरैँचा" कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालय शिक्षालाई थप पहुँचयोग्य, सर्वसुलभ र गुणस्तरीय बनाउने।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. विद्यालयहरूमा सुविधायुक्त भवन निर्माण गर्ने, साथै गुणस्तरीय आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा सुनिश्चित गर्ने। २. संस्थागत विद्यालयहरूको वर्गीकरणको कार्य सम्पन्न गरी शुल्क निर्धारण गर्ने। ३. संस्थागत विद्यालयले प्रदान गर्नुपर्ने छात्रवृत्तिलाई प्रचलित कानूनबमोजिम गराउने। ४. विद्यालयमा झ्याल, ढोका तथा फर्निचर मर्मत तथा व्यवस्थापन गर्ने। ५. आधारभूत तहको कक्षा ८ को पालिकास्तरीय अन्तिम परीक्षा सञ्चालन गरी नतिजा विश्लेषण, पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने र सुधारात्मक उपायहरू अवलम्बन गर्ने। ६. कक्षा ८ र SEE मा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय र विद्यार्थीलाई सम्मान तथा पुरस्कृत गर्ने। ७. शून्य ड्रपआउट अभियान सञ्चालन गर्ने।
		सिमान्तकृत, अति विपन्न तथा पछाडि पारिएका समुदायका बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच, सहभागिता र निरन्तरता सुनिश्चित गर्न विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. घर-घर सर्वेक्षण गरी विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरूको पहिचान गर्ने। २. अभिभावक जागरण तथा भर्ना अभियान (Enrollment Campaign) सञ्चालन गर्ने। ३. जन्मदर्ता र विद्यालय भर्ना एकीकृत कार्यक्रम लागू गर्ने। ४. विद्यालयमा बालमैत्री सिकाई वातावरणका लागि विद्यालयलाई प्रोत्साहन र आवश्यक सहयोग गर्ने। ५. सामुदायिक विद्यालयका प्रारम्भिक बालविकास कक्षाहरूको भौतिक पूर्वाधार साथै विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा पर्याप्त शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्था गरी एक विद्यालय एक नमूना बाल कक्षा स्थापना गर्ने।
२.	सिर्जनशील र अनुकूल विद्यालय वातावरण निर्माण गरी तनावरहित पठनपाठनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।	"खुसी र सिकाइको संगम-रमाइलो शुक्रबार कार्यक्रम" सञ्चालन गरिनेछ।	<ol style="list-style-type: none"> १. हरेक शुक्रबार योग, Happiness तथा Motivational कक्षाहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक प्रवन्ध गर्ने। २. अतिरिक्त कृयाकलापमा खेलकुदलाई थप जोड दिने। ३. डान्सिङ, अक्षरलेखन (Calligraphy), गायन, मादल-गिटार बजाउने जस्ता सीपहरू सिकाउने। ४. "छात्रासँग उपप्रमुख कार्यक्रम" लाई थप विस्तार गर्दै छात्रा तथा महिला शिक्षकसँग साक्षात्कार, गुनासो सुनुवाई तथा मनोपरामर्श सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रमहरू

			सञ्चालन गर्ने । साथै विपन्न बालबालिका सहयोग कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने।
३.	सामुदायिक विद्यालयलाई नवीनतम प्रविधिसँग जोडी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गरिनेछ ।	विद्यालयहरूमा समयानुकूल प्रविधिको पहुँचमा विस्तार र पठनपाठनमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई विस्तार गर्दै लैजाने ।	<ol style="list-style-type: none"> शिक्षा, युवा तथा खेलकुद उपशाखामार्फत् Digital devices का माध्यमबाट Remote Monitoring र virtual monitoring को अभ्यासको सुरुवात गर्ने । थप ICT Lab तथा विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना गर्ने तथा भएका विद्यालयलाई व्यवस्थित गर्दै लैजाने । नवप्रवर्तन तथा नयाँ सामग्री/साधन आविष्कार गर्ने विद्यार्थी र विद्यालयलाई प्रोत्साहन गर्ने । विद्यार्थीहरूका लागि रोबोटिक्स, कोडिङ तथा AI सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने । "सुन्दरहरैँचा वृहत शैक्षिक महोत्सव" कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिँदै थप व्यवस्थित र व्यापक रूपमा सहभागितामूलक बनाउने ।
४.	नगरपालिकालाई शैक्षिक हवका रूपमा थप सुदृढ र विकसित गर्दै उत्कृष्टताको केन्द्र (Centre of Excellence) का रूपमा रूपान्तरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।	“सबैको जिम्मेवारी, शिक्षामा साझेदारी” लाई आत्मसात गरी शैक्षिक सुधारका लागि नवीनतम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> “एक विद्यार्थी एक बिरुवा” र “एक विद्यालय एक फुलबारी” अभियान सञ्चालन गर्ने । “हरित विद्यालय” कार्यक्रममार्फत् विद्यालयको वातावरणलाई पूर्ण हरियाली बनाउन प्रोत्साहन र आवश्यक सहयोग गर्ने । सोका लागि समिति गठन गरी कार्यान्वयन गर्ने । विद्यालय नक्साङ्कन र समायोजनको अवधारणा कार्यान्वयन गर्ने । कार्यविधिहरू निर्माण गरी विद्यालयमा बाल शिक्षक, कार्यालय सहयोगी, शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी करार छनौट परीक्षालाई थप व्यवस्थित गर्ने ।
५.	“शैक्षिक गुणस्तर सुधार वर्ष- २०८३” घोषणा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।	क्षमता विकास, विद्यालय सुधार, प्रविधिमैत्री सिकाइ विस्तार, नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र विद्यार्थी केन्द्रित सुधार कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।	<ol style="list-style-type: none"> विद्यार्थी सङ्ख्या र शिक्षकको अनुपातअनुसार सामुदायिक विद्यालयमा दरवन्दी मिलान गर्ने । एक विद्यालय एक गणित प्रयोगशाला र अंग्रेजी कक्ष स्थापना गर्न प्रोत्साहन गर्ने । कक्षा ११-१२ सञ्चालित तीनओटा सामुदायिक विद्यालयलाई दिइएको १/१ वटा दरवन्दी अनुदानलाई निरन्तरता दिने । विद्यालय-उद्योग साझेदारी कार्यक्रमका लागि प्रोत्साहन, आवश्यक समन्वय र सहयोग गर्ने । विद्यालयमा CC camera, इन्टरनेट, कम्प्युटर, स्मार्ट बोर्ड तथा शिक्षक-विद्यार्थी डिजिटल हाजिरी लगायतको उचित प्रवन्ध र आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने । पाईलटको रूपमा जनता मा.वी., सु.ह.-१ बाट सुरुवात गर्ने।

			<p>६. प्रत्येक विद्यालयमा करियर तथा मनोसामाजिक परामर्श कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, "छात्रसँग उपप्रमुख" कार्यक्रमलाई समेत यसमा जोडेर लैजाने ।</p>
<p>६.</p>	<p>विद्यालय शिक्षाको सर्वाङ्गीण विकासका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।</p>	<p>"मेयर एजुकेशनल एक्सलेन्स कार्यक्रम" लाई अभियानका रूपमा सञ्चालन गर्ने ।</p>	<p>१. सुन्दरहरैँचा नगर शिक्षा योजना क्रमशः कार्यन्वयनमा लैजाने र कार्यन्वयनको अवस्था पत्ता लगाउन स्वतन्त्र तेश्रो पक्ष मूल्याङ्कन (Third Party Evaluation) को प्रवन्ध गर्ने ।</p> <p>२. विद्यालयहरूलाई विद्यालय विकास योजना/प्रस्ताव अनिवार्य निर्माण गर्न लगाई सोका आधारमा विद्यालय सुधार योजना, वार्षिक शैक्षिक योजना निर्माण गरी कार्यन्वयन गर्न लगाउने, विद्यालयको नतिजाका आधारमा प्रोत्साहन गर्ने ।</p> <p>३. प्रसुती सट्टा शिक्षक (Silver Volunteers) कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने ।</p> <p>४. शिक्षाका विभिन्न अनुगमन समिति तथा अन्य समयमा प्राप्त प्रतिवेदनहरूलाई अध्ययन गरी कार्यन्वयनमा लैजाने ।</p> <p>५. "सामुदायिक विद्यालयको जग्गा र सम्पत्ति अध्यावधिक तथा एकिकरण समिति" गठन गरी विद्यालयका जग्गा र सम्पत्तिको एकीन तथा छानविन गरी समितिको सिफारिसका आधारमा आवश्यक कार्यवाही अगाडि बढाउने ।</p> <p>६. प्रचलित ऐन तथा नियामावलीबमोजिम खुला प्रतिस्पर्धाका आधारमा प्रधानाध्यापक छनौट गर्ने, यसका लागि आवश्यकताअनुसार कार्यविधि निर्माण गर्ने।</p> <p>७. आवश्यकताको आधारमा शुद्ध खानेपानी, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री शौचालय, घेराबारा निर्माणमा विद्यालयहरूलाई सहयोग गर्ने ।</p> <p>७. "नगर प्रमुखसँग विद्यार्थी" संवाद कार्यक्रम आयोजना गर्ने।</p>

युवा तथा खेलकुदसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क्र.सं.	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
१.	सुन्दरहरैँचाको समृद्धि र विकासका लागि युवाको जोस, जाँगर र क्षमतालाई अनुशासित, सिर्जनशील तथा उत्पादनमूलक क्षेत्रमा परिचालन गर्दै युवा तथा खेलकुद क्षेत्रलाई संस्थागत रूपमा सुदृढ गरिनेछ ।	१. "युवाको जोस र जाँगर, समृद्ध सुन्दरहरैँचाको आधार" भन्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। २. "युवामा लगानी कुलतमुक्त , जिन्दगानी" कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	१. युवालाई आत्मनिर्भर बनाउन सीपमूलक तालिम सञ्चालन गर्ने । २. कुलत मुक्त समाज निर्माणका लागि अनुशासित युवा निर्माण अभियान सञ्चालन गर्ने । ३. "स्वदेशमा टिक्ने र विदेशमा बिक्ने" प्रकारका तालिमहरू प्रदान गर्ने। ४. "काम खोज्ने होईन, काम दिने युवा" तयार गर्ने । ५. बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरूको तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखिकरण गर्ने। ६. बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरूको ज्ञान र सीपलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा परिचालन गर्ने। ७. लागु औषध दुर्व्यसन विरुद्धको एकिकृत अभियान संचालन गर्ने। ८. टोल तथा विद्यालयमा सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने । ९. विपन्न परिवारका दुर्व्यसनी विरामीहरूको सुधार गृहमा राखि उपचार गर्न सहयोग गर्ने। १०. विद्यालय तहको स्थानीय पाठ्यक्रममा यस विषयलाई समावेश गर्ने ।
२.	खेलकुदमार्फत अनुशासित, स्वस्थ र गौरवशाली सुन्दरहरैँचा निर्माण गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।	"सुन्दरहरैँचामा खेल, अनुशासन र गौरवको मेल" भन्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	१. "मेयर कप फुटबल प्रतियोगिता" सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ । २. खेलकुद क्षेत्रमा महिलाको सहभागिता अभिवृद्धी गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ । वार्षिक रूपमा "नगरस्तरीय उपमेयर कप महिला भलिबल र महिला फुटबल प्रतियोगिता" लाई निरन्तरता दिइनेछ । ३. आवश्यकता र मागका आधारमा अन्य विविध खेलकुद प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिनेछ। ४. नगरस्तरीय टिमलाई प्रदेश र राष्ट्रिय स्तरका प्रतियोगिताहरूमा नगरको तर्फबाट भाग लिन प्रोत्साहन गर्ने । ५. विभिन्न खेल क्लब तथा समुहहरूलाई आन्तरिक तथा बाह्य प्रतिस्पर्धामा सहभागिताका लागि प्रोत्साहन र आवश्यक सहयोग गर्ने ।

<p>३.</p>	<p>स्वस्थ नगर निर्माणका लागि खेलकुद र नागरिक स्वास्थ्य सुदृढीकरणका लागि खेलकुदलाई प्राथमिकतामा राखी खेलकुद क्षेत्रको विकास गरिनेछ ।</p>	<p>नागरिक स्वास्थ्य र नगर गौरवका लागि खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. विद्यालयस्तरीय स्पोर्ट्स क्लब गठन गर्ने, प्रत्येक विद्यालयमा एकजना शिक्षकलाई अनिवार्य रूपमा खेलकुद शिक्षक तोकी क्षमता विकास गर्ने तथा विभिन्न विद्यालयस्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिनेछ । २. खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि क्रिकेट, फुटबल, भलिबल ,व्याटमिन्टन, तेक्वान्दो, कराँते एथलेटिक्स जस्ता खेल प्रतियोगिता समेटी खेलकुद महोत्सव आयोजना गरिनेछ । ३. सबै वडामा रहेका खेलमैदानहरूको क्रमशः स्तरोन्नति गरी वर्षभरिनै खेलकुद क्रियाकलाप सञ्चालनयोग्य बनाइनेछ । ४. नगरभित्र दर्ता र सञ्चालनमा रहेका खेलकुद क्लबहरूलाई खेलकुद प्रतियोगितामा सहभागिताका लागि आवश्यक सहयोग गर्ने । ५. घुम्ती खेल प्रशिक्षकको प्रबन्ध गर्ने।
-----------	---	---	---

पूर्वाधार विकास सम्बन्धी (शहरी विकास तथा पूर्वाधार विकास) नीति तथा कार्यक्रम

क्र. स.	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
भवन, वस्ती, आवास, तथा शहरी विकास			
१	"सुन्दरहरैँचा विकासको आधार, दिगो पूर्वाधार" को नीति अंगिकार गरिनेछ ।	पर्यटकिय, स्मरण योग्य, बहुपयोगी, वातावरणमैत्री पार्क निर्माण गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> १. पूर्वाधार निर्माण गर्दा बहुउपयोगी, वातावरणमैत्री, पर्यटकिय गन्तव्य निर्माण गर्ने । २. सार्वजनिक उपयोगका लागि पूर्वाधार निर्माण गर्दा निर्माण गर्ने स्थानको जग्गा प्राप्त गर्न प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग अनुरोध गर्ने । ३. बाघझोडा र हसिना सिमसार क्षेत्रलाई स्थानीय पर्यटकिय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने । ४. शाहासिक पर्यटन गन्तव्यको लागि चारकोसे झाडीमा पदमार्ग व्यवस्थापनको लागि माथिल्ला सरकारसँग सहकार्य गर्ने।
		<p>"सवै पूर्वाधारमा सुन्दरहरैँचा वासीको सहभागीता, निर्मित पूर्वाधारले दिन्छ, दिगो विकास र सुनिश्चितता "</p> <p>कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. पूर्वाधार एम्बुलेन्सको व्यवस्थापन गरी पूर्वाधार मर्मतलाई प्रभावकारी बनाउने। २. नगरबाट निर्माण हुने सवै पूर्वाधारहरु बहुमैत्री बनाउने । ३. दोहोरो पर्ने गरी ठेक्का बन्दोबस्ती नगर्ने । ४. नगरले निर्माण गर्ने पूर्वाधारहरु विपद जोखिमन्युनीकरण हुने प्रकारका हुने । ५. शहरी विकासका लागि आधारभूत संरचनाका रूपमा रहेका सडक, ढलको गुरुयोजना निर्माण गरी लागु गर्ने । ६. डिजिटल नगर यातायात गुरु योजना तयार गर्ने। ७. नगरका सम्पूर्ण सडक तथा घरहरुको नम्बरीड गर्ने । ८. आयोजनाको मर्मत सम्भारका लागि मर्मत कोष लाई निरन्तरता दिने। ९. उक्त कोषमा पूर्वाधार आयोजनाको विनियोजित लागतबाट २ प्रतिशत रकम कट्टा गरी जम्मा गर्ने र कार्यविधि बमोजिम कोषको संचालन गर्ने। १०. निर्मित सडकहरुको AUDIT का आधारमा सडक मर्मत कार्यलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्ने। ११. न्यूनतम ४० प्रतिशतभन्दा बढी लाभग्राहीसँगको सह-लगानीमा ठेक्का मार्फत कार्यान्वयन हुने माग/प्रस्तावमा आधारित पूर्वाधार निर्माणका आयोजना सञ्चालन गर्ने। १२. नगर/वडा गौरबका र तुला आयोजनाहरुको विस्तृत परियोजना प्रस्ताव तयार गरी "आयोजना बैक" संचालन गर्ने । १३. सडकको RIGHT OF WAY तयार गरी लागु गर्ने । १४. सडक निर्माण संगै वृक्षारोपण गर्ने । १५. सडक दुर्घटना न्यूनीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

१६. उपभोक्ता समिति/साझेदारी समुह/संस्था तथा टोल विकास संस्था मार्फत कार्य सम्पादन गर्दा देहायको मापदण्ड बमोजिम कार्य गर्ने ।

साझेदारी विवरण

क्र स	सहभागिता गर्ने क्षेत्र	नगरपालि कले व्यहोर्ने प्रतिशत	साझेदारले व्यहोर्ने प्रतिशत	कैफियत
१	पेभिड ब्लक	उपभोक्ता समितिबाट नहुने । ठेक्काबाट मात्र हुने।		
२	ढल निर्माण	७५	२५	
३	एजिङ्ग	७५	२५	
४	ग्राभेल	७०	३०	
५	माटो	६५	३५	
६	कालोपत्रे	उपभोक्ता समितिबाट नहुने।		
७	हुमपाइप	उपभोक्ता समितिबाट खरिद नहुने ।		
८	हुमपाइप कल्वर्ट	उपभोक्ता समितिबाट खरिद नहुने ।		
९	वक्स कल्वर्ट	उपभोक्ता समितिबाट खरिद नहुने ।		
१०	सामुदायिक भवन/मन्दिर/म रिजद/गुम्बा लगायत	६०	४०	
११	विद्यालय/सार्वजनिक /सरकारी भवन	उपभोक्ता समितिबाट खरिद नहुने ।		
१२	सिँचाईका लागि RCC कुलो निर्माण	८०	२०	
१३	सिँचाईका लागि कुलो सफा	५०	५०	
१४	सिँचाईका लागि RCC कुलो मर्मत	६०	४०	
१५	सिँचाईका लागि कुलो मर्मत	७०	३०	
१६	बाँध	७५	२५	ढुङ्गा जालीद्वारा स्पर र लन्चिङ्ग निर्माण
१७	बाँध	८०	२०	RCC Shared wall निर्माण

			१८	अन्य पूर्वाधार	८०	न्यूनतम २०	जनसह भागिता																			
२	"व्यवस्थित शहर, दिगो पूर्वाधार" संरचना निर्माणला लागी भवन संहितालाई अनिवार्य गरिनेछ ।	"नगरवासीको रहर, व्यवस्थित शहर" निर्माणका लागि कार्यक्रम लागु गर्ने ।	१.	नगरको प्रशासनीक भवन निर्माणका लागि प्रत्येक आयोजना/कार्यक्रममा विनियोजित बजेटबाट भौतिक पूर्वाधारतर्फ १ प्रतिशत र सामाजिकतर्फका कार्यक्रमहरूबाट ५ प्रतिशत योगदान गर्ने।	२.	Building Design & Drawing Bank निर्माण गरी निशुल्क उपलब्ध गराउने ।	३.	सार्वजनिक भवन निर्माण गर्दा अनिवार्य नक्सा पास गर्ने व्यवस्था मिलाउने।	४.	घर निर्माण कार्यमा संलग्न श्रमिकहरूको हितकोष निर्माण गर्न प्रति घरका घर धनी र निर्माण कर्मी / निर्माण व्यवसायीसँग छुट्टै शूल्क लिने।	५.	राष्ट्रिय भवन संहिता अनुकूल स्थानीय भवन संहिताको कार्यान्वयन गर्ने।	६.	सुन्दरहरैँचा क्षेत्र भित्रका तालिम प्राप्त निर्माणकर्मीद्वारा मात्र घर निर्माण कार्य गराउन स्वीकृति दिने ।	७.	सार्वजनिक विद्यालय भवन, नीजी विद्यालय भवन, सामुदायिक भवनहरूको नक्सापास / अभिलेखिकरण प्रकृत्यामा लगी नक्सापास गर्न प्रोत्साहन गर्ने।	८.	वढदो शहरीकरणलाई व्यवस्थित गर्न वेसमेन्ट सहितको घर निर्माण गर्ने घरधनीहरूलाई प्रोत्साहन स्वरुप वेसमेन्टमा लाग्ने राजश्वको ५० % छुट दिने ।	९.	निर्माण कर्मीहरूलाई (कालिगढ) तालिम तथा पुनर्ताजकी (रिफ्रेस्मेन्ट) तालिम संचालन गर्ने ।	१०.	घर निर्माण गर्ने घरधनीहरूलाई अभिमुखिकरण संचालन गर्ने ।	११.	घर निर्माण गर्ने परामर्शदातालाई अभिमुखरीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	१२.	घर निर्माण गर्दा आफ्नो घरको पानी आफ्नै जग्गामा भन्ने अभियान मार्फत भूमिगत जल पूनर्भरण कार्य (Water Recharge System) को सुरुवात गर्ने।

सहभागितामूलक सुशासन र जनउत्तरदायी नीति तथा कार्यक्रम

क्र. स.	नीति	कार्यक्रम	क्रियाकलाप
१	"सुशासन र जनसहभागिता, समृद्धिको यात्रा" सञ्चालन गर्ने ।	"जनतासँग जनप्रतिनिधी कार्यक्रम" सञ्चालन गर्ने।	१. जनताको गुनासो सुन्ने। २. नागरिक, सरोकारवालासँग समन्वय र सहकार्य गर्ने। ३. श्रमदानको अभियान चलाउने।

शुसासन तथा सार्वजनिक सेवा (सार्वजनिक सेवा, अनुगमन, अभिलेख व्यवस्थापन, राजक्ष प्रशासन, बजार अनुगमन तथा उपभोक्त हित) सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क्र. स		कार्यक्रम	क्रियाकलाप
क. सार्वजनिक सेवासम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम			
१.	"मुस्कान सहितको सेवा, सुन्दरहरैँचा नगरवासीको सेवा" भन्ने नीति अंगिकार गरिनेछ।	"नागरिकको प्रेरण, कर्मचारीमा उत्प्रेरण" विकास गर्न कार्यक्रम संचालन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. नागरिक मैत्री व्यवहारका लागि क्षमता विकास गर्ने। २. असल अनुभव आदान प्रदान गर्ने। ३. कार्यस्थलमा व्यवहारिक ज्ञान प्रदान गर्ने। ४. कर्मचारीमा सकारात्मक सोच र मनोवृत्तिको विकास गरी सेवकको रूपमा स्थापीत गर्ने। ५. परिवर्तन, व्यवस्थापन र व्यवहार परिवर्नका लागि सीप प्रदान गरी आपसी प्रतिस्पर्धा गराउने। ६. सेवाहरुलाई सूचना प्रविधि मैत्री बनाउने। ७. नागरिकको चासो र गुनासोबाट पृष्टपोषण लिई निरन्तर सुधारद्वारा स्थानीय सरकारको भुमिकालाई सफल बनाउने।
		"सवैको पहुच, हाम्रो गहना, सर्वाङ्गिण विकासका लागि समरूप संरचना" विकास संचालन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. सवै प्रकारका नागरिकको सेवा विन्दुमा पहुच सुनिश्चितता गर्ने। २. सेवा वडापत्र डिजिटल एवम् स्थानीय भाषा र अडियो भिडियोमा समेत प्रवाह गर्ने व्यवस्था गर्ने। ३. घरनक्सा पास प्रकृया पूर्ण रूपमा Online गरी प्रभावकारी सेवा विस्तार गर्ने। ४. सूचना अधिकारी र गुनासो सुन्ने अधिकारीको सेवालाई थप व्यवस्थित गर्ने। ५. नगरपालिकाको आधिकारिक वेबसाइट र फेसबुकलाई नियमित अपडेट गरी नागरिकलाई प्रवाह गर्ने सेवालाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। ६. नगरबाट निर्माण हुने सवै सार्वजनिक संरचनाहरु बहुमैत्री बनाउने। ७. साविकमा निर्मित संरचनालाई बहुमैत्री बनाउन प्रयत्न गर्ने। ८. प्रत्येक वडाबाट राष्ट्रिय परिचय पत्र वितरण गर्ने।

		<p>९. भुमी प्रशासन तथा नापीको सेवा नगरपालिकाबाट प्रदान गर्ने।</p> <p>१०. नगरका सार्वजनिक सम्पत्ति तथा जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको सामुहिक वीमा गर्ने।</p>
	<p>शुसासनका लागि निरन्तर प्रशासन सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।</p>	<p>१. कर्मचारीको सीप र क्षमताको विकास गरी गराई असल प्रशासनिक संस्कृतीको विकास गर्ने ।</p> <p>२. वित्तिय अनुसाशनद्वारा सुशासनका लागि योजनावद्ध ढंगले कार्य गर्ने ।</p> <p>३. शाखा / उपशाखा / इकाई / वडा कार्यालयसँग नियमानुसार कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने ।</p> <p>४. कर्मचारीहरुमा Vibrent Team Culture को विकास गर्ने ।</p> <p>५. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुलाई असल अभ्यास आदान प्रदान गराउने ।</p> <p>६. नगर प्रहरी बलद्वारा प्रदान गरीने सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउने सुरक्षा निकायहरुसँगको साझेदारीमा क्षमता प्रदान गर्ने ।</p> <p>७. करारमा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई नियमानुसार सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गर्ने कार्यलाई निरन्तरता गर्ने ।</p> <p>८. नगरको सार्वजनिक सेवालाई सुचना प्रविधिसँग जोड्ने ।</p>
		<p>१. जवाफदेही सेवाका लागि पारदर्शी प्रशासन अभियान संचालन गर्ने ।</p> <p>२. नगरका क्रियाकलापलाई प्रविधि मार्फत नागरिकमाझ पुर्याउने ।</p> <p>३. नागरिक सहायता कक्षहरु नगर तथा वडा तहमा विस्तार गर्ने।</p> <p>४. नगरसभा तथा कार्यपालिकाका निर्णयहरुलाई विद्युतीय तथा छापा माध्यमबाट सार्वजनिक गर्ने कार्यलाई निरन्तर दिने ।</p> <p>५. सार्वजनिक सेवा प्रवाह, अभिलेखिकरण र प्रतिवेदन प्रणालीलाई Software Based Institution Memory System मा व्यवस्थापन गर्ने।</p> <p>६. सार्वजनिक खरिद र विक्री प्रकृत्यालाई थप प्रतिस्पर्धी र पारदर्शी बनाउने ।</p> <p>७. वर्षमा ३ पटक सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने ।</p>

			<p>८. सामाजिक परीक्षणद्वारा आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने।</p> <p>९. Exit Poll र नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षणद्वारा प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा सेवा प्रवाहलाई निरन्तर सुधार गर्ने।</p> <p>१०. E-Payment मार्फत विल भुक्तानी गर्ने।</p> <p>११. स्थानीय सार्वजनिक सेवालाई नजिता मुलक एवम् दण्ड र पुरस्कार प्रणालीमा आवद्ध गर्ने।</p> <p>१२. कार्यसम्पादनको आधारमा पुरस्कार (प्रोत्साहन) र दण्ड गर्ने।</p> <p>१३. वार्षिक रूपमा उत्कृष्ट कर्मचारी छनौट गरी पुरस्कृत र सम्मान गर्ने।</p> <p>१४. नगरका सबै सार्वजनिक ईकाइहरूमा "प्रतिक्रिया बक्स" को व्यवस्थापन गर्ने।</p> <p>१५. व्यवस्थापन परीक्षणद्वारा निरन्तर सुधार गर्ने।</p> <p>१६. दैनिक सम्पादित कार्यलाई सार्वजनिक गर्ने।</p>
सूचना प्रविधिसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम			
१	सूचना प्रविधिको पहुँच विस्तार गरी सार्वजनिक सेवालाई छिटो, छरितो र स्मार्ट बनाइनेछ।	"शासन हैन, अब विद्युतीय शुसासन" कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	<p>१. इ-गभर्नेन्स प्रणालीलाई नियमित गर्दै सेवा विस्तार गर्ने।</p> <p>२. नगरपालिका क्षेत्रभित्रका पर्यटकिय स्थलहरूको Website, QR Code सहितको डिजिटल अभिलेख राख्ने।</p> <p>३. नवप्रवर्तन साझेदारी परियोजना (IPP) पूर्ण रूपमा लागु गर्ने।</p> <p>४. सार्वजनिक स्थानमा CCTV जडान गर्ने।</p> <p>५. कृतिम बुद्धिमत्ता (AI) मा आधारित स्वचालित टेलिफोन सेवा प्रणाली (Call Center) स्थापना गरी नागरिकलाई २४ सै घण्टा सूचना तथा सेवा सम्बन्धी परामर्श दिने।</p>
अनुगमनसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम			
२.	निरन्तर र आवधिक अनुगमनद्वारा प्रतिफलयुक्त स्थानीय सेवा सुनिश्चित गरिनेछ।	प्रत्येक "आयोजना/कार्यक्रममा नागरिकको आवद्धता, निरन्तर अनुगमन, हाम्रो प्रतिवद्धता" कार्यक्रम संचालन गर्ने।	<p>१. तहगत रूपमा अनुगमनमा जोड दिने।</p> <p>२. नीति अनुगमन गर्ने।</p> <p>३. अनुगमनलाई आवधिक, छड्के र अन्तिम अनुगमन गरी स्थानीय विकास व्यवस्थापनका क्रियाकलापलाई दिगो बनाउने।</p> <p>४. समय, श्रोत, लागत, गुणस्तर, परिमाण र नागरिक सहभागिता जस्ता</p>

			<p>विषयक्षेत्रहरूमा समेटी प्रचलित कानून बमोजिम अनुगमन गर्ने।</p> <p>५. आयोजना छनोट चरण देखि आयोजना सम्पन्न हुनुपूर्व सम्म अनुगमन समितिले अनुगमन गर्नेछ।</p> <p>६. अनुगमन र मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ।</p>
अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम			
३.	नगर क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक सम्पत्तीको एकिकृत अभिलेख तयार गरी दिगो ढंगले सुरक्षित गरिनेछ।	नगरको सबै सार्वजनिक सम्पत्तिको दिगो तथा डिजिटल अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ।	<p>१. नगर क्षेत्रको सार्वजनिक जमिनको अभिलेखलाई अध्यावधिक गर्ने।</p> <p>२. साविकको गाउँ पञ्चायत देखिको सार्वजनिक सम्पत्तिहरूको समेत खोजी गरी अभिलेख राख्ने।</p> <p>३. डिजिटल नगर प्रोफाइल निर्माण गरी सरकारी भवन, सामुदायिक भवन, पुल, कल्भर्ट, झोलुङ्गे पुल, ताल, मठमन्दिर, चर्च, गुम्वा, मश्रित तथा सडकहरूको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने।</p> <p>४. WEB GIS केन्द्रित नगर सडक गुरु योजना निर्माण गर्ने।</p> <p>५. WEB GIS मा विद्युतको पोल, ट्रान्समिटर, खानेपानि जस्ता अन्य UTILITY हरूको समेत अभिलेख गर्ने।</p> <p>६. नवप्रवर्द्धन साझेदारी कार्यक्रम अन्तर्गत Institutional Memory प्रणालीको विकास गर्ने।</p>
सार्वजनिक खर्चसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम			
४.	आयोजना/कार्यक्रम छनोट र प्रशासनिक सुधारद्वारा पुजीगत खर्चमा वृद्धी गर्दै जवाफदेही, पारदर्शी, सुचना प्रविधिमा आधारित र नतिजामुलक सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन प्रणालीको विकास गरिनेछ।	सार्वजनिक खर्चको कार्यान्वयन कुसलता र नतिजामुलक व्यवस्थापनद्वारा वित्तिय जवादेहीता र वित्तिय अनुसासन कायम गर्ने।	<p>१. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी बनाउने।</p> <p>२. योजनावद्ध ढंगले श्रावणबाटै पूँजीगत खर्च गर्ने गरी कार्य प्रारम्भ गर्ने।</p> <p>३. सुन्दरहरैँचा आयोजना बैंक स्थापना र व्यवस्थापन गर्ने।</p> <p>४. खरीदलाई थप प्रतिष्पर्धी बनाउने।</p> <p>५. कार्यान्वयनशिल आयोजनामा लगानी गर्ने।</p> <p>६. PPP मा आयोजना संचालन गर्ने।</p> <p>७. रुग्ण आयोजनाहरूको व्यवस्थापन आफै वा सम्बन्धित सरकारसँगको समन्वयमा गर्ने।</p>

राजस्व प्रशासनसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम			
५.	सक्षम राजस्व प्रशासनद्वारा प्रक्षेपणलाई अनुमानयोग्य बनाइनेछ।	राजस्व प्रशासनको निरन्तर सुधार एवम् समन्वित प्रयासद्वारा प्रक्षेपित राजस्व संकलन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. आन्तरिक राजस्वको हिस्सा बढोत्तरी गर्ने। २. करको दायरलाई फराकिलो पाउँदा राजस्वका नवीन क्षेत्रको पहिचान गर्ने। ३. राजस्व असुली प्रगतिको श्रोतगत आधारमा आयोजना सम्झौतालाई प्राथमिकता दिने। ४. असोज मसान्तसम्म तोकिएका करहरूमा १० प्रतिशत छुट दिने। ५. नगरपालिका प्राङ्गणमा ATM को प्रवन्ध गर्ने। ६. वडाहरूलाई राजस्वको वार्षिक लक्ष्य तोक्ने। ७. नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका पसल, क्लवहरूको नक्साङ्कन, नम्बरिङ्ग र भाडावालाहरूको विवरण अद्यावधिक गरीनेछ। ८. बुधबारे बजारको अधिकतम १५ वर्षको लागि ठेक्का बन्दोवस्त गर्ने।
		नगरपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजनालाई कार्यान्वयन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> १. राजस्व सुधार कार्ययोजना अध्यावधिक गर्ने। २. शाखा / उपशाखा / इकाई / वडागत राजस्व लक्ष्य तोक्ने। ३. बक्यौता असुली कार्यतालिका सहित बक्यौता असुलिलाई निरन्तरता दिने। ४. वेरुजु र बक्यौता भएका नागरिकको सार्वजनिक सेवा रोक्का गरी असुल उपर गर्ने। ५. नगरबाट सम्पादन हुने कामको सेवा लिने नेतृत्वकर्ता, कर्मचारी वा सहभागी हुने जो कोहीले सो अवधी सम्मको आफु र आफ्नो परिवारले राजस्व बुझाउने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्ने। ६. राजस्वसँग सम्बन्धित कर्मचारी तथा पदाधिकारीको सीप क्षमता अभिवृद्धी गरिनेछ। ७. वडा कार्यालयका कर काउण्टरलाई अझ व्यवस्थित गर्न थप प्रविधिमैत्री र करदातामैत्री बनाइनेछ।

		"करलाई रहरमा" बदल्न करदाताहरुलाई प्रोत्साहित गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> करदाता शिक्षा र कर शिविर अभियान संचालन गर्ने । राजश्व असुलिका लागि टोलि परिचालन गरी सम्बन्धित स्थानमा नै दर्ता, नविकरण, जरिवाना गर्ने। कर राजश्व अशुली सम्बन्धी श्रव्य / दृश्य सामग्री तयार गरी नियमित प्रसारण गर्ने । करदाता सम्मान तथा प्रोत्साहन गर्ने ।
बजार अनुगमन तथा उपभोक्त हितसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम			
६.	उपभोक्ता अधिकारको रक्षा, जगेर्ना र नागरिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।	"समुदायमा जागरूकता ल्याऔं, पोषण र स्वच्छता अपनाऔं" कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> सुन्दरहरैँचामा रहेका सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरुमा अध्ययनरत विभिन्न कक्षाका विद्यार्थीहरुलाई खाद्य स्वच्छता तथा पोषण सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने। प्रत्येक वडामा रहेका टोल विकास संस्थाका प्रतिनिधिहरुलाई खाद्य स्वच्छता र खाद्य संग सम्बन्धित कानुन सम्बन्धी जानकारी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
		खाद्य स्वच्छता कायम गर्न र बजार अनुगमनलाई स्वचालित बनाउन नियमित अनुगमन गर्ने।	<ol style="list-style-type: none"> माछा-मासुको उचित व्यवस्थापन सम्बन्धी माछा-मासु व्यवसायीहरुलाई खाद्य स्वच्छता सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने । स्ट्रिट फुड व्यवसायीहरुलाई खाद्य स्वच्छता र जि.एच.पी सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने। सुन्दरहरैँचामा संचालन भइरहेका विभिन्न खाद्य उद्योगहरुलाई उत्पादन, प्रशोधन र भण्डारणमा आवश्यक खाद्य स्वच्छताका नीतिहरु सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने । नगरवासिको हितको निम्ति खाद्य परिक्षण प्रयोगशाला केहि खाद्यन्नको परिक्षण कार्य सुरु गरिनेछ ।
समन्वय, प्रतिस्पर्धा र अन्यसम्बन्धी नीति			
१२.	पालिका अन्तरगतका सेवा इकाइलाई सक्षम, परिपुरक र प्रतिस्पर्धीका रूपमा विकास गरीनेछ।	"Smart र प्रतिस्पर्धी सेवा सहितको निकास, अक्ल सावित हुदै गर्नुछ आफ्नो वडाको विकास" भन्ने कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्ने ।	<ol style="list-style-type: none"> जनसंख्या, भुगोल, गरिवी र राजस्वमा पुर्याएको योगदान समेतका आधारमा समान र समतामुलक ढंगले वडाको विकासमा जोड दिने । वडाहरुलाई सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रतिस्पर्धी इकाईको रूपमा विकास गर्ने । तोकीए बमोजिमका आधारमा प्रथम वडा छनौट गरी आयोजना / कार्यक्रमका लागि क्रमश १० लाख बराबरको रकम पुरस्कारको रूपमा उपलब्ध गर्ने ।

			<p>४. नगर आवधिक योजना तयार गरी दीर्घकालिन रूपमा आयोजना तथा कार्यक्रम व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>५. तोकिएका सूचकका आधारमा सुशासन तथा क्षमता विकास समितिले उत्कृष्ट वडा छनोट गर्ने ।</p> <p>६. उक्त वडालाई प्रदान गरीने पुरस्कारको १५ प्रतिशत रकम सम्बन्धित वडाका जनशक्तीलाई पुरस्कारको रूपमा उपलब्ध गराउने ।</p>
		शाखाहरुलाई सहकर्मी, सहयोगी र प्रतिष्पर्धी ईकाईको रूपमा विकास गर्ने।	<p>१. शाखागत एवम् व्यक्तिगत कार्य सम्पादन समेतका आधारमा उत्कृष्ट शाखा घोषणा गर्ने ।</p> <p>२. नियमित र समयवद्ध प्रतिवेदन गर्ने ।</p> <p>३. LGPAS मा सहयोग गर्ने ।</p> <p>४. SDG को GOAL लाई आन्तरिकरण गर्ने।</p> <p>५. व्यक्तिगत एवम् सामुहिक अनुशासन कायम गर्ने ।</p> <p>६. यस अधिका नगरसाभाले स्वीकृत गरेका र माथि उल्लेख नभएका नीतिहरुको हकमा साविक बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने।</p>

धन्यवाद!!